

Framtidsutsikter
Arbetsmarknaden för
akademikeryrken år 2016

NOVEMBER 2011

Redaktör
Eva Oscarsson

Spelbyggaren

Fredrik Larsson har drömjobbet. Som Technical director på tv-spelsstudion Avalanche i Stockholm ägnar han dagarna åt att bygga nya spel. Intresse är ett måste, men det krävs även utbildning och hårt jobb för att klara sig i den tuffa branschen. – Om du vill bli duktig är det viktigt att leka och ha kul, säger han.

Spelindustrin har vuxit enormt de senaste åren. Marknaden domineras av några internationella storbolag och i Sverige finns ett hundratal bolag som sysselsätter drygt 1 200 personer.

Fredrik Larsson arbetar som Technical director på Avalanche i Stockholm. Till det yttre påminner hans jobb om många andras. Projektledning, uppföljning och styrning tar upp stor del av arbetstiden.

– Det är mycket möten på praktisk nivå. Hur ska vi bygga spelet? Vad håller alla på med just nu? Och såklart långsiktigheten - att följa upp hur det går. För att kunna styra verksamheten måste jag också själv kunna gå in och programmera. Men det är ofta svårt att få tid till det, säger han.

I tv-spelsbranschen är det stenhård konkurrens och industrin är global. Avalanche har ett kontor i Stockholm och öppnar under hösten ett andra i New York. För att lyckas i branschen är det viktigt med utbildning. Men det räcker inte. De flesta på Avalanche har ett brinnande intresse, läser på om nya grejer och utvecklar sig själva, förklarar Fredrik. Det är också brist på tjejer som utvecklar spel.

– När allt fler tjejer spelar så är det viktigt att få in fler tjejer även som utvecklare, säger han.

Fredrik hade först tänkt plugga till läkare, men var inte behörig eftersom han saknade biologin från gymnasiet. Istället blev det datavetenskap och han kände direkt att han kommit rätt.

– I dag har jag otroligt stor nytta av all matte som vi tragglade i utbildningen. Det trodde jag aldrig när jag satt i skolbänken. Ibland tar jag faktiskt fram mina gamla formelsamlingar för att kunna klara jobbet och lösa olika problem, säger Fredrik Larsson och småler.

Fredrik är medlem i Naturvetarna.

Omslag: *Fredrik Larsson*

Foto: *Kalle Assbring*

Text: *Pär Karlsson*

Framtidsutsikter

Arbetsmarknaden för akademikeryrken
år 2016

Framtidsutsikter

Arbetsmarknaden för akademikeryrken år 2016

© Saco 2011

Citera gärna ur rapporten, men ange källa.

Grafisk form Mårten Chenon

Papper Lessebo Naturvit

Tryckeri M.E. Produkter

Upplaga 4 500 ex

ISBN 91 871 46 72-X

www.saco.se

Förord

Valet av utbildning är ett av de mest betydelsefulla vägval vi gör i livet. Det är viktigt att låta det egna intresset styra och låta hjärtat vara med i valet. Samtidigt är det lika viktigt att ta reda på så mycket det går om arbetsvillkor, karriärmöjligheter och framtidsutsikter.

Saco vill inspirera till högskolestudier. Vi vill att så många som möjligt ska kunna hitta en väg fram till sitt drömyrke. Svårigheter att finna information får inte vara ett hinder. Ibland finns fler vägar än man först trodde och ibland krävs uppoffringar i form av tillfälliga anställningar, flytt eller lägre lön. Det viktigaste är att utbildningsvalet görs medvetet, med öppna ögon och fakta på hand.

En akademisk utbildning är en investering för hela livet. Den ökar chanserna på arbetsmarknaden och ger personlig utveckling. Den ökar också möjligheterna att få ett spännande och utvecklande yrke. Jag vet av egen erfarenhet att det utbildnings- och yrkesval som görs i unga år inte säkert gäller under hela yrkeslivet. Hur man trivs och lyckas i arbetslivet beror också på andra egenskaper. Men en akademisk utbildning är en mycket bra grund att stå på, och att vidareutvecklas ifrån.

Som alla vet händer det att också akademiker drabbas av arbetslöshet. Speciellt tufft kan det vara när man ska ta det första steget ut på arbetsmarknaden. Ju mer man vet om ett yrkes arbetsmarknad och konjunktürkänslighet, desto bättre kan man också vidta åtgärder för att hantera detta.

I Framtidsutsikter har vi valt att koncentrera oss på arbetsmarknaden om fem år. Det är viktigt att se framåt redan när man väljer yrkesbana.

Vi hoppas att prognoserna i den här rapporten ska vara ett stöd för den som väljer, men också att de ska inspirera till att ta reda på mer.

Göran Arrius
Sacos ordförande

Innehåll

Inledning	7
Sammanfattande tabell	14
Yrkesområden med brist på arbetskraft år 2016	16
Yrkesområden som är i balans år 2016	31
Yrkesområden med överskott på arbetskraft år 2016	68
Sacos förbund	75

Inledning

För den som vill läsa vidare efter gymnasieskolan finns en mängd olika utbildningar och inriktningar att välja mellan. Hur arbetsmarknaden kommer att se ut när man är klar med sin utbildning är osäkert. I den här skriften ges en översikt av vad Sacos olika förbund tror om utsikterna på arbetsmarknaden för ett stort antal akademikeryrken. Prognoserna handlar om arbetsmarknaden på fem års sikt.

Ett unikt material

Arbetsmarknadsbedömningarna i denna rapport är en bearbetad sammanställning av ett stort antal arbetsmarknadsprognoser från Sacos förbund. Prognoserna kompletterar den yrkes- och utbildningsinformation som finns i boken Välja yrke. Välja yrke publiceras varje år i samband med Saco Studentmässor, och delas bland annat ut till alla avgångsklasser i gymnasiet. Materialet i denna rapport är unikt i sitt slag. Saco – Sveriges akademikers centralorganisation – är den samlande organisationen för fackligt organiserade akademiker. Varje Sacoförbund har unika kunskaper om arbetsmarknaden inom sina yrkes- och utbildningsområden. Saco består av 23 självständiga fackförbund med den gemensamma nämnaren att de organiserar akademiker, exempelvis ekonomer, jurister, arkitekter, läkare, lärare, naturvetare och bibliotekarier. Tillsammans har förbunden över 600 000 medlemmar.

Genom att på olika sätt stödja sina medlemmar i viktiga arbetslivsfrågor, företräda dem i förhandlingar med arbetsgivare och genom att arbeta med professions- och utbildningsfrågor har förbunden goda kunskaper om hur utbud och efterfrågan utvecklas på arbetsmarknaden. I denna sammanställning kan du enkelt ta del av Sacoförbundens kunskaper om arbetsmarknaden för ett brett urval av akademikeryrken.

Om prognoserna

För den som ska välja en utbildning inför sitt framtida yrkesliv är det bra att ha en uppfattning om framtidsutsikterna inom de yrken som verkar intressanta. Då kan prognoser vara ett bra stöd.

Prognoserna i denna sammanställning gäller arbetsmarknaden om fem år, vilket innebär att de handlar om arbetsmarknaden år 2016. En viktig anledning till att vi valt att bedöma utvecklingen på fem års sikt är att bedömningarna ska vara till så stor nytta som möjligt för dem som ganska snart tänker påbörja en akademisk utbildning. De flesta som påbörjar en utbildning det närmaste året kommer att vara klara om ungefär fem år. Prognoserna är uppdelade så att det för varje yrke ges en separat bedömning för nyexaminerade och en för erfarna.

Den fråga som uppgiftslämnarna till den här skriften har tagit ställning till är om det om fem år kommer att råda brist på arbetskraft, balans mellan utbud och efterfrågan eller om det kommer att finnas ett överskott på arbetskraft.

- Med **brist** på arbetskraft menas att det om fem år antagligen kommer att finnas fler jobb än utbildade. Brist innebär att arbetsgivarna har rekryteringsproblem. Möjligheterna att få jobb är därmed mycket goda.
- Med **balans** menas att det om fem år antagligen kommer att råda balans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Balans innebär att det kommer att finnas ungefär lika många utbildade som det finns arbeten. Möjligheterna att få jobb kommer därmed att vara goda.
- Med **överskott** på arbetskraft menas att det om fem år antagligen kommer att finnas fler utbildade än det kommer att finnas jobb. Det kan därmed vara svårt att få jobb och än svårare att få en varaktig tjänst och relevanta arbetsuppgifter. Överskott innebär vanligen risk för arbetslöshet.

Balansen mellan utbud och efterfrågan

En prognos för arbetsmarknadsläget, dvs balansen mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft, för ett visst yrke är summan av en lång rad antaganden och bedömningar.

För det första handlar det om antaganden om utbudet av arbetskraft inom

yrket; antalet som vill och kan arbeta inom ett yrke vid ett givet tillfälle. För det andra handlar det om antaganden om tillgången på arbete för ett visst yrke – det vi kallar efterfrågan på arbetskraft.

Utbudet av arbetskraft inom ett visst yrke påverkas bland annat av:

- Hur många som examineras. Antalet examinerade beror på både antalet personer i en viss generation, studenternas utbildningsval och utbildningssystemets dimensionering.
- Hur många som går i pension.
- Vad de som redan har utbildat sig väljer att arbeta med. Det beror till stor del på arbetsmarknadens villkor (lön, arbetsmiljö, utvecklingsmöjligheter med mera).
- Migration, både in- och utvandring.
- Regler om vilka kompetenser som krävs för att få utöva ett yrke. Allra tydligast är detta för yrken med legitimationskrav, exempelvis läkaryrket.

Efterfrågan på arbetskraft inom ett visst yrke påverkas bland annat av:

- Befolkningens åldersmässiga sammansättning. Fler födda kan på sikt innebära ökat behov av exempelvis lärare. Fler äldre kan enligt samma logik betyda ett ökat behov av vård och omsorg.
- Ändrade konsumtionsmönster och trender, till exempel om det plötsligt blir stor efterfrågan på en viss typ av varor eller tjänster.
- Konjunktorens utveckling, både nationellt och globalt.
- Politiska prioriteringar och beslut.
- Tekniska innovationer.
- Nya sätt att organisera arbete. Ett bra exempel är den intensiva globaliseringsprocess som under de senaste årtiondena bland annat har inneburit att arbetsuppgifter har flyttats från Sverige, samtidigt som andra har kommit till eller ökat i betydelse.

När det handlar om efterfrågan på arbetskraft för ett visst yrke gäller det också att vara medveten om att det inom många yrken finns olika utbildningsgrupper som konkurrerar om samma jobb. Det betyder att även om efterfrågan på arbetskraft för ett visst yrke bedöms vara oförändrad kan arbetsmarknadsutsikterna för olika utbildningsgrupper inom yrket skilja sig åt. En långsiktig trend på arbetsmarknaden har varit ökad specialisering. Detta har i stora drag inneburit en utveckling mot att det inom ett och samma yrke finns allt färre utbildningsbakgrunder representerade, samtidigt som personer med

en och samma utbildningsinriktning finns representerade inom allt färre yrken. Sammanfattningsvis gäller att det inte alltid räcker med att ta reda på sitt drömyrke. Lika viktigt kan vara att ta reda på hur man bäst utbildar sig för att i framtiden få utvecklas och jobba inom just det yrket.

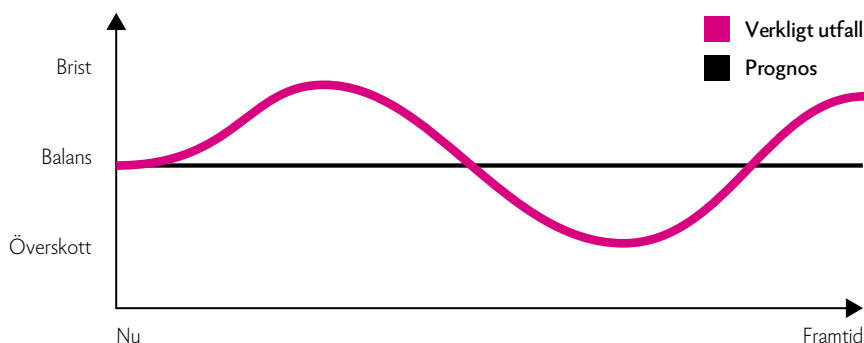
Det är viktigt att vara medveten om att det finns skillnader i både kvalitet och inriktning mellan olika utbildningar och utbildningsanordnare.

Osäkerhet

Prognoser är kvalificerade gissningar. Bättre än så blir det faktiskt inte ens när prognoser är som allra bäst. Det finns många faktorer som inte går att räkna med i en prognos. Till exempel vet vi inte hur det allmänna konjunkturläget kommer att utvecklas. Samtidigt vet vi att i vissa lägen så är konjunkturläget den enskilt viktigaste faktorn. Generellt gäller att privat sektor alltid är mer känslig för konjunktursvängningar än offentlig sektor. När konjunkturen svänger kan situationen på arbetsmarknaden förändras mycket snabbt.

Förutom konjunkturläget finns en lång rad andra faktorer som också är svåra eller omöjliga att förutse på fem års sikt. Arbetsmarknaden kan exempelvis påverkas av förändrade konsumtionsmönster. Nya lagar, regelverk eller politiska prioriteringar kan plötsligt och dramatiskt ändra förutsättningarna på arbetsmarknaden.

I figuren nedan illustreras hur verklighetens arbetsmarknadsläge ibland skiljer sig från den långsiktiga trend som prognosen försöker förutsäga. Den rätta linjen är prognosen, medan verklighetens arbetsmarknadslägen (den böljande kurvan), både kan vara bättre och sämre än det som prognosen förutsagt. Prognosen bygger på faktakunskap om ett antal kända faktorer och antaganden om det som är okänt. I praktiken har de okända faktorerna ofta stor betydelse för hur det verkligen blir ett visst år.

Eftersom prognoser ibland har fel är det viktigt att vara uppmärksam på de antaganden som kan vara särskilt osäkra. Det finns också alltid anledning att fråga:

Hur stor risk är det att prognosen slår fel? Vilka är de viktigaste osäkerhetsfaktorerna?

En del av prognoserna i Framtidsutsikter förutspår stora förändringar av arbetsmarknadsläget fram till år 2016. När situationen på arbetsmarknaden förutspås förändras väsentligt finns det naturligtvis också anledning att ställa frågor om förändringens orsaker: Vad är det som kommer att göra situationen så annorlunda och hur rimligt är det?

För att underlätta för läsaren är därför bedömningarna i Framtidsutsikter utrustade med ett osäkerhetsmått. Måttet är en rimlighetsbedömning, som uppgiftslämnarna i Framtidsutsikter svarar för. Det hela har gått till så att uppgiftslämnarna har uppskattat prognosernas osäkerhet på en skala mellan ett och fem. Ett på skalan innebär en mycket låg grad av osäkerhet och fem innebär en mycket hög grad av osäkerhet.

Viktigt är att understryka att även om en prognos bedöms ha mycket låg osäkerhet innebär det inte att prognosen är säker. Alla prognoser bygger på antaganden, och om förutsättningarna ändras kan prognosen slå fel. Prognoser ska därför alltid ifrågasättas!

Arbetsmarknadens kännetecken

Vid sidan om osäkerhetsmåttet kan den som vill veta mer om de arbetsmarknadsmässiga riskerna för ett visst yrke ha stor nytta av information om hur utvecklingen historiskt har sett ut på arbetsmarknaden för ett yrke. Uppgifter om vad som har hänt i samband med tidigare lågkonjunkturer kan ofta ge en god bild av vad som är rimligt att förvänta sig vid en framtida nedgång. Läsaren bör fråga sig: Vad har hittills kännetecknat arbetsmarknaden för yrket?

Till läsarens hjälp har uppgiftslämnarna i den här skriften beskrivit hur arbetsmarknaden sett ut tidigare. Det kanske viktigaste är om arbetsmarknaden kännetecknats av stora eller små skillnader i arbetslöshet mellan hög och lågkonjunktur; det vill säga om konjunkturläget påverkar chanserna att få jobb i stor eller i liten utsträckning.

Brist är inte alltid bra

För den som tar del av en prognos är det viktigt att vara medveten om att brist, eller stor tillgång på jobb, inte självklart är det samma som att exempelvis utvecklingsmöjligheterna, arbetsmiljön och löneläget kommer att vara bra. Ibland beror brist nämligen på att det finns problem inom dessa eller andra områden. Varje signal om att det kommer att finnas mycket gott om jobb bör väcka frågan: Varför brist?

Skälen till att det uppstår brist på arbetskraft kan vara många. När en brist beror på att få väljer att utbilda sig mot ett visst yrkesområde eller när de som utbildat sig väljer att söka sig till andra områden finns stor anledning att ta reda på mer.

Förutom att det är angeläget att ta reda på om orsakerna till brister är det också viktigt att vara medveten om att brister, oavsett orsak, kan påverka arbetsförhållandena inom yrket. Brist kan för de yrkesverksamma inom ett yrke innebära ökad övertid, ökad stress och mindre möjligheter att ta raster. Brist, i kombination med andra missförhållanden, är ibland också orsak till ökade sjukskrivningar eller att kompetent personal söker sig bort. Sacoförbunden kan ge bra information om villkor och arbetsförhållanden inom sina respektive utbildnings- och yrkesområden.

Utbildning är en investering

Att skaffa sig en akademisk utbildning är en stor investering i både tid och pengar. Detta är något som många inte ens reflekterar över. Det är viktigt att få avkastning på sin utbildningsinvestering, men för olika människor innebär det olika saker. För någon handlar det om att få lära sig nya saker och tänka i nya banor, för någon annan handlar det om att få ägna sig åt sitt drömyrke och för en tredje handlar det om trygghet eller att få en bra lön.

Alla som funderar över ett utbildningsval bör fråga sig hur mycket utbildningen egentligen är värd. Värdet är naturligtvis individuellt, men frågan är lika viktig för det. Att svara på frågan är ett viktigt led i att fatta ett klokt utbildningsbeslut.

För den som funderar över sitt utbildningsval är god kunskap om arbetsmarknaden alltid viktigt eftersom det handlar om de framtida möjligheterna att få utöva sitt yrke. För detta kan prognoserna i denna skrift vara till nytta.

Om framtidsprognosen för ens drömyrke ser dyster ut är frågan om vad utbildningen är värd särskilt viktig. Då handlar det om att väga nackdelar och risker - exempelvis perioder av arbetslöshet, flytt till annan ort, deltids-

jobb, kortare anställningar och låg lön - mot utbildningens möjligheter och fördelar.

Det är alltid klokt att fundera på vad som är viktigast och tänka över olika alternativa vägar att nå sina mål.

Sammanfattande tabell

Tabellen sammanfattar Sacoförbundens prognoser för de nyexaminerades arbetsmarknader år 2016.

I tabellen används tre rubriker, **brist**, **balans** och **överskott**:

- Med **brist** på arbetskraft menas att det om fem år antagligen kommer att finnas fler jobb än utbildade. Brist innebär att arbetsgivarna har rekryteringsproblem. Möjligheterna att få jobb är därmed mycket goda.
- Med **balans** menas att det om fem år antagligen kommer att råda balans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Balans innebär att det kommer att finnas ungefär lika många utbildade som det finns arbeten. Möjligheterna att få jobb kommer därmed att vara goda.
- Med **överskott** på arbetskraft menas att det om fem år antagligen kommer att finnas fler utbildade än det kommer att finnas jobb. Det kan därmed vara svårt att få jobb och än svårare att få en varaktig tjänst och relevanta arbetsuppgifter. Överskott innebär vanligen risk för arbetslöshet.

Tabell 1 Nyexaminerades arbetsmarknader år 2016

Anm: Siffran inom parentes anger prognosens osäkerhet på en skala 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

BRIST	BALANS
Audionom (2)	Agronom (3)
Biomedicinsk analytiker (3)	Apotekare (4)
Cytodiagnostiker (2)	Arbetsförmedlare (4)
Datavetare (3)	Arbets terapeut (3)
Gymnasielärare i yrkesämnen (2)	Arkitektyrken (4)
Kemist (4)	Bibliotekarie (4)
Kiropraktor (1)	Biologer (5)
Lärare/Forskare vid universitet och högskolor (4)	Brandingenjör (3)
Matematiker/Statistiker (3)	Civilekonom/ekonom (3)
Naturvetare inom arbetsmiljö (4)	Civilingenjör (3)
Naturvetare inom trädgård och landskap (4)	Dietist (2)
Psykolog (2)	Fysiker (4)
Receptarie (3)	Geovetare (3)
Reservofficer (1)	Högskoleingenjör (3)
Sjukgymnast (2)	Jurist (3)
Tandläkare (3)	Jägmästare (3)
	Lantmästare (3)
	Logoped (3)
	Lots (2)
	Läkare (3)
	Lärare i grundskolans senare år/Lärare i grundskolans tidigare år/Gymnasielärare allmänna ämnen (5)

BALANS

Miljö- och
 hälsoskyddsinspektör (3)
 Naturvetare inom lantbruk (3)
 Naturvetare inom
 life science (4)
 Naturvetare inom miljö (4)
 Naturvetare inom skog (2)
 Officer (2)
 Personalvetare (4)
 Sjukhusfysiker (1)
 Sjöbefäl (3)
 Skogsmästare (3)
 Skolledare (2)
 Socionom (3)
 Specialistofficer (2)
 Studie- och
 yrkesvägledare (3)
 Systemvetare (5)
 Tandhygienist (3)
 Veterinär (2)

ÖVERSKOTT

Beteendevetare (4)
 Hälsovetare (3)
 Kommunikatör (4)
 Musei- och kulturyrken (3)
 Optiker (4)
 Samhällsvetare (4)

Yrkesområden med brist på arbetskraft år 2016

Med brist på arbetskraft avses att det om fem år antagligen kommer att finnas fler jobb än utbildade inom yrkesområdet. Brist innebär att arbetsgivarna har rekryteringsproblem. Möjligheterna att få jobb är därmed mycket goda.

Audionom

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Efterfrågan på hörselvård kommer enligt SRAT:s bedömning att öka under de kommande fem åren. De främsta anledningarna till denna ökning är att de åldersgrupper som har störst behov av hjälp med sin hörsel kommer att utgöra en större andel av befolkningen och att den tekniska och medicinska utvecklingen gör att fler människor kan rehabiliteras. En ökande andel av befolkningen utsätts för skadliga ljudnivåer exempelvis på sin fritid, vilket bedöms leda till ett ökat behov av hörselrehabilitering.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen små. En anledning till detta är att kostnaden för individen är relativt liten medan landstingen finansierar huvuddelen av kostnaden. På grund av vårdgarantin har landstingen inte kunnat skära ned.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 2 för erfarna på en skala 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Om samhället kraftigt skulle minska ersättningen för hörselvård och kostnaderna därmed skulle överföras på den enskilde individen, skulle efterfrågan bli mer beroende av konjunkturläge och betalningsförmåga för dem som är i behov av audionomernas tjänster.

Mer information: SRAT, www.srat.se

Biomedicinsk analytiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Många inom yrket kommer att gå i pension de kommande åren och antalet nyexaminerade kommer inte att täcka behovet.

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Även om arbetsmarknaden växer för biomedicinska analytiker inom privat sektor, arbetar de allra flesta inom landstingen och påverkas relativt lite av konjunkturen.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 1 för erfarna på en skala 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen försvåras av att det finns andra kompetensgrupper inom snarlika arbetsområden som i viss mån kan göra en del av det arbete som biomedicinska analytiker gör idag. Trots att det är ett legitimationsyrke finns alltså idag vissa otydligheter kring exakt vilka arbetsuppgifter som måste utföras av en biomedicinsk analytiker, vilket naturligtvis gör det svårare att mer exakt förutsäga hur efterfrågan kommer att se ut. Tillgången på kompetens kan också förändras genom att det exempelvis blir möjligt för andra naturvetare att komplettera sin utbildning och därmed bli legitimerade som biomedicinska analytiker.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Cytodiagnostiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Redan idag är det brist på cytodiagnostiker och situationen kommer att förvärras. Yrket står inför stora pensionsavgångar och som det ser ut idag kommer antalet nyexaminerade inte att täcka behovet. När individbaserade behandlingar börjar genomföras kommer det att ställa högre krav på diagnostiken.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen små. De flesta cytodiagnostiker arbetar inom landstingen och påverkas mycket lite av konjunkturen.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 1 för erfarna på en skala 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Den främsta osäkerhetsfaktorn är att vi inte vet hur arbetsuppgifterna kommer att fördelas mellan cytodiagnostiker, läkare och andra yrkesgrupper inom landstingen framöver. Efterfrågan av kompetensen är kopplad till vilka diagnostikområden cytodiagnostiker kommer att arbeta med i framtiden och när det gäller detta finns stora möjligheter till utveckling. En annan osäkerhetsfaktor har att göra med när mer individbaserade behandlingar kommer att kunna införas.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Datavetare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Datavetares kompetens är efterfrågad och det är brist på datavetare med branschkunskap och affärsförståelse. Till skillnad från många andra grupper

inom IT-området har datavetaren en djup och bred kompetens, som lätt kan möta upp eventuella nya kompetenskrav. De är i likhet med andra naturvetare tränade på att snabbt ta till sig ny kunskap. Trender som snabbt kan få stor betydelse för kompetensbehovet är till exempel att programvaran smyger sig in i allt fler sammanhang och produkter, utvecklingen av mobila tjänster och möjligheten att ta hjälp av IT för att energieffektivisera.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Det är framför allt när lågkonjunkturen biter sig fast som effekten på arbetslösheten blir mer påtaglig. Naturvetare verkar, i likhet med många andra akademiker, inte vara den grupp som sägs upp först i en lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har framför allt att göra med att det är svårt att säga i vilken utsträckning efterfrågan kommer att mötas upp av andra grupper med IT-kompetens, samt hur de genombrott som kommer att ske kommer att påverka kompetensbehovet. Det är också osäkert i vilken grad konkurrensen från låglöneländer kommer att påverka arbetsmarknaden, även om svenska företag hittills har stått sig väl i konkurrensen.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Gymnasielärare i yrkesämnen

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Arbetsmarknaden för lärare i gymnasieskolans yrkesämnen är god och kännetecknas av låg arbetslöshet i såväl hög- som lågkonjunktur. Bristen på utbildade lärare i yrkesämnen har varit stor över tid, även om det förekommer skillnader mellan olika ämnesinriktningar. En förklaring till detta är att det finns en alternativ arbetsmarknad inom ämnet utanför skolektorn.

Trots prognoser om minskande elevkullar kombinerat med sämre ekonomiska tider ser bristen ut att hålla i sig på fem års sikt. Orsaken till detta är dels att en hög andel av de yrkesverksamma lärarna lämnar yrket till följd

av pensionsavgångar, dels att den nya skollagen nu ställer högre krav på rätt utbildade lärare. Idag saknar många verksamma yrkeslärare en lärarexamen.

Normalt sett är skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur små.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 2 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information: Lärarnas Riksförbund, www.lr.se

Kemist

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - [Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist](#)
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - [Prognos för erfarna till år 2016: Brist](#)
-

Idag utbildar sig allt färre till kemister samtidigt som behovet av kompetensen sannolikt kommer att öka. Därtill är stora pensionsavgångar att vänta. Kompetensen behövs framför allt för att möta många av de utmaningar samhället står inför på miljöområdet. Nanovetenskapen har exempelvis öppnat upp för att skraddarsy material som är betydligt mer funktionella, resurssnåla och energieffektiva. Kemiska genombrott är också att vänta inom energiområdet, där effektivare batterier och solceller, samt metoder för att få fram, lagra och transportera vätgas kan få stor betydelse för framtidens teknikföretag. Samtidigt ställer samhället allt högre krav på att kemiska produkter ska vara säkra för hälsa och miljö. Den fulla effekten av EUs kemikaliedirektiv REACH är ännu inte synbar. Kraven på företagen ökar successivt, vilket i sin tur kan föra med sig en ökad efterfrågan på kemisk kompetens från importföretag. Överhuvudtaget efterfrågas i allt större utsträckning breda kemister, som behärskar projektledning, ekonomi, marknadsföring och juridik. Idag arbetar allt fler på marknadsavdelningar och med kund- och säljstöd. För kemister inriktade mot life science rekommenderar vi texten om Naturvetare inom life science.

Naturvetare som inte har en plan för hur de ska tillämpa sin kompetens i arbetslivet har det allmänt sett svårt att komma in på arbetsmarknaden. Det är däremot svårt att uttala sig generellt om läget för nyutexaminerade i jämförelse med erfarna, eftersom kompetensen ofta är mer avgörande.

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Upp- och nedgångar i efterfrågan följer i stort sett konjunkturen. Samtidigt är det framför allt när lågkonjunkturen biter sig fast som en mer påtaglig effekt på arbetslösheten är märkbar. Naturvetare verkar, i likhet med många andra akademiker, inte vara den grupp som sägs upp först i en lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 4 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten är stor eftersom kemister finns inom flera branscher och kan specialisera sig inom så många olika områden. Det är också svårt att säga i vilken utsträckning efterfrågan kommer att mötas upp av andra grupper, samt om genombrott kan förväntas som ökar kompetensbehovet. Effekterna av implementeringen av REACH på kompetensbehovet är också svårbedömd. En annan osäkerhet har att göra med möjligheterna för forsknings- och utvecklingsintensiva företag att etablera sig och bedriva verksamhet i Sverige.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Kiropraktor

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Problem i rörelseapparaten är den vanligaste orsaken till långtidssjukskrivning och utgör en stor kostnad för samhället. I dag finns det vetenskapligt stöd för manuell behandling av muskuloskeletal smärtproblematik, vilket gör att fler och fler söker sig till andra behandlingsformer än den traditionella vården. En kiropraktorutbildning i Sverige är just nu under utredning, men i ett väldigt tidigt stadium.¹ Det är därför för tidigt att värdera en eventuell effekt på yrket inom 5 år.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen små och märks i första hand i storstadsregionerna.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade och 1 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5

¹ www.hsv.se "På väg mot en ny utbildning? Ett regeringsuppdrag angående kiropraktor- och naprapatutbildningar"

innebär en mycket hög osäkerhet. Det förväntas bli stora pensionsavgångar inom ett par år och allt för få utbildar sig för tillfället för att täcka upp detta framtida behov. Även utan stora pensionsavgångar hade prognosens osäkerhet varit låg. Detta eftersom det i dagsläget finns alldeles för få kiropraktorer i förhållande till Sveriges befolkning.

Mer information: SRAT, www.srat.se

Lärare/Forskare vid universitet och högskolor

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Överskott
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Inom fem år kommer det troligen att råda en viss brist inom många områden. Inom vissa områden, t.ex. inom vård- och lärarutbildningarna, råder redan idag generell brist på disputerade lärare. Denna bedömning är dock mycket osäker och beror dels på studenters efterfrågan av olika typer av högre utbildning, dels på statsmakternas tilldelning av resurser till forskning och utbildning. 2008 års forskningsproposition innebar stora tillskott inom vissa forskningsområden, såsom medicin och teknik, de närmaste två åren. Tillgången på disputerade i förhållande till efterfrågan inom högskolan varierar kraftigt mellan olika ämnen både nu och framöver. Pensionsavgångarna har börjat öka, vilket innebär att det inom många ämnen sannolikt kommer att råda brist på meriterade disputerade. Variationerna är dock stora mellan olika ämnen, samtidigt som specialiseringen är stor, varför bedömningarna ovan egentligen måste göras ämnesvis.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen små. Tvärtemot vad som gäller för de flesta yrken påverkas sysselsättningen inom högskolan positivt av en lågkonjunktur. Detta beror på att statsmakterna ofta utökat antalet högskoleplatser för att motverka arbetslösheten, vilket har lett till mer arbete för universitets- och högskolelärarna.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Efterfrågan på universitetslärare och forskare har varierat över tiden. I tider av stark studentexpansion har brist

på meriterade lärare funnits dels inom de områden där studentantalet ökat snabbt, t.ex. ekonomiämnen, dels inom områden där bristen på disputerade lärare varit stor, t.ex. inom vård- och lärarutbildningarna.

Prognosen är osäker, då den bl.a. beror på studentefterfrågan och statsmakternas forskningspolitik. Som redan påpekats varierar dessutom förhållandena mellan olika ämnen, varför det är mycket svårt att göra en sammanfattande bedömning för hela universitetsläraryrket.

Mer information: Sveriges universitetslärarförbund (SULF), www.sulf.se

Matematiker/Statistiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - [Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist](#)
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Matematikers kompetens är efterfrågad och det är idag lätt att få jobb. Kompetensen efterfrågas inom allt fler branscher och områden i takt med att de matematiska modellerna och applikationerna blivit allt mer komplexa. Utvecklingen på IT-området har också haft stor betydelse för såväl möjligheterna att beskriva och modellera verkligheten, som efterfrågan på kompetens. Särskilt goda framtidsutsikter har matematiker inriktade mot statistik, bank- och försäkringsbranschen samt IT. Hälften av yrkeskåren är över 50 år och en hel del pensionsavgångar förväntas de närmaste åren, samtidigt som det är få nytexaminerade som kommer ut på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Det framför allt när lågkonjunkturen biter sig fast som en mer påtaglig effekt på arbetslösheten märks. Naturvetare verkar, i likhet med många andra akademiker, inte vara den grupp som sägs upp först i en lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har framför allt att göra med att matematiker finns inom i stort sett alla branscher och kan specialisera sig inom så många olika områden.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Naturvetare inom arbetsmiljö

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Det har blivit svårare för företagen att få tag på kvalificerade arbetslivsingenjörer med naturvetenskaplig kompetens och branscherfarenhet. Situationen kan komma att förvärras i och med förväntade pensionsavgångar. Mycket tyder på att efterfrågan på personer med kunskap om framför allt kemiska risker i arbetsmiljön kommer att öka framöver. I spåret av den tekniska utvecklingen blir arbetsmiljöproblemen allt mer komplexa och dagens utbildning har uppstått ur ett klart och tydligt behov av att stärka kompetensen på området.

Behovet av arbetsmiljökompetens påverkas relativt lite av konjunkturen vilket gör att arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har att göra med att vi inte vet vilka satsningar som kommer att bli nödvändiga inom området framöver, huruvida det kommer nya myndighetskrav eller i vilken utsträckning naturvetare med arbetsmiljökompetens kan ersättas av andra grupper.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Naturvetare inom trädgård och landskap

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Stora pensionsavgångar förväntas i branschen samtidigt med ökade kompetensbehov på grund av helt nya krav på planering, uppföljning, kvalitet

och kostnadseffektivitet. Utvecklingen är en följd av att kraven på alla våra grönytor ökar, oavsett om det handlar om lekplatser, golfbanor, parken eller den egna trädgården. Medvetenheten om att investeringar i grönytor kan öka fastigheters värde, och att underhåll är a och o för att investeringen inte ska gå förlorad, ökar också.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Vissa satsningar kommer troligen att utebli under lågkonjunktur, men effekten brukar inte vara dramatisk.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 4 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har främst att göra med osäkerheten kring när den långsiktiga trenden kommer att slå igenom, samt i vilken utsträckning efterfrågan kommer att mötas upp av andra grupper. Det finns också osäkerhet kring vilka satsningar som kommer att göras och hur nya krav från myndigheter kommer att påverka.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Psykolog

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - [Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist](#)
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - [Prognos för erfarna till år 2016: Brist](#)
-

Om fem år kommer det att råda brist på arbetskraft eftersom många psykologer pensioneras de närmaste åren. Tillgången på utbildade psykologer blir inte tillräcklig utifrån det antal som utbildas idag. Det har tillkommit nya utbildningsplatser men det tar några år innan studenterna kommer ut på arbetsmarknaden. Det finns stora skillnader mellan olika regioner i landet. På många håll väntas bristen bli fortsatt stor, medan det i det närmaste råder balans i storstadsområdena.

Psykologisk kunskap behövs på allt fler områden i samhället. Psykologernas arbetsmarknad håller därför på att vidgas. Fler psykologer anställs i kommunerna och många blir egna företagare.

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett har skillnaderna i arbetslöshet mellan

hög- och lågkonjunktur för etablerade psykologer varit små. En anledning till detta är att majoriteten av psykologerna arbetar inom den offentligt finansierade vården. Motsvarande skillnader för nyutexaminerade är i regel något större. Arbetslösheten för psykologer ligger sedan många år på en låg nivå.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 2 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information: Sveriges Psykologförbund, www.psykologforbundet.se

Receptarie

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

De allra flesta receptarier arbetar på apotek. Apoteksmarknaden har nyligen omreglerats. De nya reglerna, som gäller från 2009, har inneburit att det har blivit möjligt för andra än staten att äga apotek. Tillgängligheten till apotek ökar, både genom fler apotek och genom utökad öppethållande. Det har också medfört ett ökat behov av receptarier och apotekare. Det råder idag brist på utbildade receptarier inom apoteksbranschen (Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen, 2011).

Antalet utbildade receptarier i yrkesverksam ålder i Sverige förväntas minska de närmaste 5 åren (Högskoleutbildningarna och arbetsmarknaden, Högskoleverket, 2010). Detta beror framför allt på att en relativt stor andel av de yrkesverksamma receptarierna kommer att gå i pension. Antalet utbildningar har minskat. Flera receptarieutbildningar har dessutom haft problem med lågt söktryck och det händer att utbildningsplatser står tomma.

Med en ökad andel äldre, som använder många läkemedel, ökar behovet av rådgivning och information till patienter och anhöriga. Både politiker och hälso- och sjukvårdens verksamheter har uppmärksammat behovet av farmaceutisk kompetens för att klara den uppgiften, via apotek och andra kanaler. Den växande apoteksmarknaden och behovet av rådgivningstjänster, i kombination med minskande antal studenter på receptarieutbildningarna de senaste åren och stora pensionsavgångar, gör att det sannolikt kommer att

vara en fortsatt brist på receptarier den kommande femårsperioden.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen små. Receptarier har, jämfört med andra yrken, historiskt sett haft låg arbetslöshet.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror på att apoteksmarknaden nyligen har genomgått en omreglering och att marknaden fortfarande utvecklas.

Mer information: Sveriges Farmaceutförbund, www.farmaceutforbundet.se eller www.farmaceuterna.se

Reservofficer

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - [Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist](#)
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - [Prognos för erfarna till år 2016: Brist](#)
-

Försvarsmakten har under en lång följd av år inte nyutbildat reservofficerare. När den nya insatsorganisationen 2014, som bygger på frivillighet, ska bemanas kommer det att behövas ett stort tillskott av yngre nyutbildade reservofficerare.

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. På grund av en förändrad omvärld, nya hotbilder och ett nytt säkerhetsläge i bl.a. Europa har Försvarsmakten genomgått stora förändringar. Under en lång följd av år genomfördes inte någon nyutbildning av reservofficerare och antalet övningar reducerades kraftigt. Med den nya insatsorganisationen kommer detta att förändras.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror på att inriktning och dimensionering av Försvarsmakten är politiska beslut av Riksdag och Regering. En förändrad situation i omvärlden kan medföra nya politiska beslut.

Mer information: Sveriges Reservofficersförbund (Reservofficersförbundet), www.reservofficerarna.se

Sjukgymnast

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Förbundets bedömning är att arbetsmarknaden för nyexaminerade och erfarna sjukgymnaster på fem års sikt kommer att kännetecknas av brist. Förväntade pensionsavgångar samt antaganden om en förändrad hälso- och sjukvårdsorganisation är viktiga förutsättningar för att prognosen ska slå in. Förändringarna avser de olika vårdvalens införande och att sjukgymnaster ska vara en viktig del i kommunernas och landstingens framtida vårdutbud. Det handlar då även om fler privata arbetsgivare som konkurrerar om kompetensen samt ökade möjligheter att vara företagare med offentlig finansiering inom dessa nya system.

Förbundet förväntar sig också att kompetensen ska bli mer efterfrågad inom försäkringsbranschen, vid rehabiliteringsinsatser hos arbetsgivare och i uppdrag mot arbetsförmedlingarna. Dessutom bör sjukgymnaster bli efterfrågade i hälsobranschen avseende hälsa och livsstilsfrågor samt hälsoförebyggande arbete.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen relativt små.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 2 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten betingas bland annat av hur politiken inom området kommer att utvecklas. Det handlar exempelvis om beslut om vårdens utformning och om vilken vård som ska bedrivas inom ramen för skattefinanserna.

Mer information: Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund, www.sjukgymnastforbundet.se

Tandläkare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Brist
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Arbetsmarknaden för tandläkare varierar regionalt. Medan tandläkarbrist är ett stort problem på landsbygden är bilden i storstäderna något mer splittrad. Ur ett generellt perspektiv finns det emellertid mycket goda möjligheter att få jobb för yrkeserfarna såväl som nyutexaminerade tandläkare. Detta beror inte minst på att den höga medelåldern bland både allmäntandläkare (ca 36 procent var över 55 år 2008) och specialisttandläkare (ca 51 procent var över 55 år 2008) innebär att stora pensionsavgångar är att vänta.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. På kort sikt är prognosen säker: det finns goda möjligheter för både nyutexaminerade och yrkeserfarna tandläkare att få jobb. Det är dock svårt att bedöma arbetsmarknadsläget på längre sikt, eftersom efterfrågan på tandläkare påverkas av en mängd olika faktorer; från politiska beslut ifråga om finansiering till synen på tandvårdsbehov och pensionsålder samt inflödet av tandläkare från andra länder. Det blir dessutom allt vanligare att läsa till tandläkare utomlands (enligt uppgift från CSN var det läsåret 2010/2011 totalt 268 svenskar som tog studiemedel via CSN för att bekosta tandläkarstudier utomlands) och tendensen är att dessa personer återvänder till Sverige för att arbeta här. Också denna utveckling bidrar till osäkerheten i prognosen.

Mer information: Sveriges Tandläkarförbund, www.tandlakarforbundet.se

Yrkesområden som är i balans år 2016

Med balans menas att det om fem år antagligen kommer att råda balans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Balans innebär att det kommer att finnas ungefär lika många utbildade som det finns arbeten. Möjligheterna att få jobb kommer därmed att vara goda.

Agronom

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Kompetensen behövs för att lösa många av de utmaningar samhället står inför. Behovet av en hållbar livsmedelsproduktion, bioenergi, ett bra djurskydd, biologisk mångfald, en levande landsbygd och öppna landskap är bara några exempel. En del pensionsavgångar kan förväntas liksom ett tillräckligt stort tillskott av nyexaminerade.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Vissa satsningar kommer troligen att utebli under lågkonjunktur, men effekten brukar inte vara dramatisk.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror framför allt på att vi inte vet hur svensk jordbruks- och livsmedelsproduktion kommer att klara den internationella konkurrensen. Tekniska genombrott, samt nya krav när det gäller miljö- och kvalitet kan också komma att få stor betydelse för utfallet.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Apotekare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Apotekare har en bred arbetsmarknad som inbegriper apotek, läkemedelsindustri och myndigheter, men också landsting och universitet.

Apoteksmarknaden har nyligen omreglerats, nya regler gäller från 2009

och det har blivit möjligt för andra än staten att äga apotek. Tillgängligheten till apotek ökar, både genom fler apotek och genom utökat öppethållande. Det har också medfört ett ökat behov av apotekare och receptarier. Det råder idag brist på utbildade apotekare och receptarier inom apoteksbranschen (Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen, 2011).

Antalet utbildade apotekare i yrkesverksam ålder i Sverige förväntas öka de närmaste 5 åren (Högskoleutbildningarna och arbetsmarknaden, Högskoleverket, 2010). Pensionsavgångarna kommer att vara relativt få. Antalet utbildningsplatser är dessutom på väg att utökas, då Umeå universitet planerar att starta apotekarutbildning.

Nya förordningar inom apoteksbranschen tyder på att det kan komma att anställas en större andel apotekare på apotek än idag, exempelvis för uppgifter som har med övergripande kvalitet och säkerhet att göra. En relativt stor andel av de idag yrkesverksamma receptarierna på apotek kommer att gå i pension inom en femårsperiod (Högskoleutbildningarna och arbetsmarknaden, Högskoleverket, 2010). Detta gör att efterfrågan på apotekare på apotek troligtvis ökar, eftersom dessa yrken till viss del har samma typ av uppgifter.

Läkemedelsföretag har apotekare anställda inom många delar av företagen. Apotekares breda naturvetenskapliga utbildning och närhet till hälso- och sjukvården kan göra dem attraktiva på läkemedelsföretag, särskilt i kombination med andra kunskaper i till exempel kommunikation och projektledning. Samtidigt drar många läkemedelsföretag ner på verksamheten. Sammanfattningsvis kan det alltså vara svårare för apotekare att få arbete inom läkemedelsföretag.

Med en ökad andel äldre, som använder många läkemedel, behöver hälso- och sjukvården ge dem hjälp och stöd i sin läkemedelsbehandling. Läkemedel som används på ett icke-optimalt sätt kostar både pengar och lidande. Både politiker och hälso- och sjukvårdens verksamheter har uppmärksammat behovet av farmaceutisk kompetens för att klara den uppgiften. Landsting och kommuner anställer eller anlitar därför i allt större utsträckning apotekare för att arbeta med patienter direkt eller för att utbilda och stödja annan personal när det gäller läkemedelsfrågor. Det gör att efterfrågan på apotekare inom hälso- och sjukvården sannolikt ökar de närmaste fem åren.

Sammantaget gör detta att det inom en femårsperiod sannolikt kommer råda balans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft för apotekare.

Typiskt för yrket är relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Apotekare har, jämfört med andra yrken, historiskt sett haft låg arbetslöshet.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 4 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäker-

het och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror till stor del på apotekares breda arbetsmarknad, samt att apoteksmarknaden nyligen har genomgått en omreglering och att marknaden fortfarande utvecklas.

Mer information: Sveriges Farmaceutförbund, www.farmaceutforbundet.se eller www.farmaceutverna.se

Arbetsförmedlare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Överskott
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Idag råder balans på arbetsmarknaden för erfarna arbetsförmedlare. Det är många nyexaminerade som intresserar sig för att arbeta som arbetsförmedlare. Tillgången på nyexaminerad arbetskraft är större än efterfrågan, arbetsmarknaden för dessa kan därför sägas präglas av överskott.

Arbetsförmedlaren arbetar på Arbetsförmedlingen och fungerar som en länk mellan arbetstagare och arbetsgivare. Arbetsförmedlaren är expert på arbetsmarknaden och arbetar med att förmedla arbeten eller platser och medverkar till att arbetssökande får jobb.

Arbetsförmedlarnas egen arbetsmarknad är i hög grad beroende av politiska beslut och av utvecklingen på arbetsmarknaden i stort. Deras arbetsmarknad kännetecknas av medelstora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur och deras arbetsmarknad är delvis kontracyklisk: när det råder lågkonjunktur behövs det fler arbetsförmedlare och vid högkonjunktur är behoven mindre. Arbetsförmedlingen upphandlar idag vissa tjänster. Om privata aktörer kommer in på Arbetsförmedlingens område i större utsträckning, riskerar efterfrågan på arbetsförmedlare att minska.

Ökade pensionsavgångar väntas de kommande åren, då medelåldern bland dagens arbetsförmedlare är hög. Det bidrar till att det på fem års sikt väntas råda balans på arbetsmarknaden för såväl nyexaminerade som erfarna som är intresserade av att arbeta som arbetsförmedlare.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäker-

het och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen förutsätter en relativt stabil konjunktur samt att pensionsavgångarna sker som förväntat.

Mer information: Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student
Jusek, www.jusek.se/student
SRAT, www.srat.se

Arbetsterapeut

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

I dag råder balans på arbetsmarknaden för arbetsterapeuter, men det finns stora variationer regionalt och lokalt. På vissa orter är det idag svårt att rekrytera arbetsterapeuter samtidigt som det på utbildningsorterna råder ett visst överskott och nyexaminerade kan behöva flytta för att få jobb. Antalet arbetsterapeuter i yrkesverksam ålder växer, men ökningstakten har på senare år dämpats eftersom antalet pensionsavgångar också ökar. Med dagens utbildningsutbud väntas det därför råda balans på fem års sikt, men regionalt kommer skillnaderna vara stora och det kan finnas risk för en viss brist.

Den ökade efterfrågan på arbetsterapeuter beror i stor utsträckning i vilken utsträckning politikerna kommer att prioritera rehabilitering och förebyggande insatser. Det finns ett ökat behov av, och intresse för, rehabiliteringsinsatser i samhället. Statens satsning på rehabilitering för att bryta sjukfrånvaro och återgång i arbete påverkar efterfrågan på arbetsterapeuter. Även den demografiska utvecklingen, med ett kraftigt ökat antal äldre personer i befolkningen efter år 2020, kommer att påverka behovet av arbetsterapeutiska insatser i framtiden.

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. En anledning till detta är att majoriteten av arbetsterapeuterna arbetar inom den offentligt finansierade vården och omsorgen.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information: Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter, www.fsa.akademikerhuset.se

Arkitektyrken

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Ökade satsningar på planering och byggande, med anledning av bostadsbrist och expanderande städer, bidrar till ett fortsatt behov av arkitekttjänster. Enligt SCB:s Arbetskraftsbarometern bedömer arbetsgivarna att det finns en god tillgång på nytexaminerade arkitekter. Detta gäller främst på utbildningsorterna där konkurrensen om jobben kan vara stor. I Arbetsförmedlingens Yrkeskompassen bedöms att behovet av att rekrytera arkitekter kommer att öka de närmaste åren, men att tillgången kommer att möta behovet då utbildningsplatserna utökats. En stor del yrkesverksamma arkitekter når under de närmaste åren pensionsålder, vilket skapar ett högre tryck på arkitekter med arbetslivserfarenhet. Totalt sett görs därför bedömningen att balansen på arbetsmarknaden kommer att bestå på fem års sikt för nytexaminerade, och att bristen på erfarna arkitekter kommer att kvarstå.

Arbetsmarknaden för arkitekter kännetecknas av relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Inte minst konjunktursvängningar inom byggbranschen påverkar arkitekternas arbetsmarknad, vilket arkitekter har fått lära sig att leva med. Störst svängningar brukar det vara för inredningsarkitekter, då dessa traditionellt sett har en större andel ensamföretagare, medan landskapsarkitekter och planeringsarkitekter har den mest stabila arbetsmarknaden på grund av en större andel anställda inom kommunal sektor.

Då arkitekternas arbetsmarknad är så starkt knuten till konjunktursvängningar inom byggbranschen är prognosens osäkerhet relativt stor. Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information: Sveriges Arkitekter, www.arkitekt.se/bli/arkitekt

Bibliotekarie

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Överskott
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Överskott
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Arbetsmarknaden för bibliotekarier har länge präglats av ett överskott på utbildade. Framtiden bedöms vara något ljusare och ett mer balanserat läge förväntas. Om så blir, är bland annat beroende av hur den nya skollagen påverkar efterfrågan på skolbibliotekarier samt om pensionsavgångar leder till nyanställningar. Dock kan kommuners svaga ekonomi leda till att tjänster inte återbesätts.

Bibliotekarier återfinns främst i offentlig sektor. Arbetsmarknaden kännetecknas därför av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 4 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen är osäker då det är svårt att förutspå hur skolbiblioteken kommer utvecklas samt hur kommunernas ekonomi kommer se ut framöver.

Mer information: DIK, www.dik.se

Biolog

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Överskott
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Antalet biologer har på kort tid ökat starkt och över hälften av gruppen är under 40 år. Idag är biologer den grupp på arbetsmarknaden som har störst yrkesspridning. Många återfinns emellertid inom life science eller arbetar med miljö- och naturvårdsfrågor. Beroende av erfarenhet och specialisering kan framtidsutsikterna se mycket olika ut. Mer information finns framför

allt under Naturvetare inom life science samt miljö. Framöver kommer emellertid betydligt färre biologer att utexamineras samtidigt som allt mer av den teknik som omger oss kan förväntas bygga på biologisk kunskap, vilket i sig borde öka behovet av kompetensen. Breda biologer med branschkunskap, affärsförståelse och kunskap om marknadsföring har sällan problem att få ett arbete. Det kan däremot vara svårt att komma in på arbetsmarknaden för nyutexaminerade biologer som inte har en tydlig plan för hur de ska tillämpa sin kompetens i arbetslivet.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Nedskärningar förekommer mer frekvent under en lågkonjunktur, men de flesta som förlorar jobbet kommer tillbaka i anställning relativt snabbt.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 5 för nyexaminerade och 5 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten är mycket stor beroende på att biologer återfinns inom ett så stort antal branscher och kan specialisera sig inom många områden.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Brandingenjör

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Vår bedömning grundar sig på att arbetslösheten inom gruppen har varit låg under en följd av år, oavsett konjunkturläge. Arbetsmarknaden för brandingenjörer har också successivt breddats. De flesta arbetar fortfarande inom räddningstjänsten, men idag anställs många även i olika former av privat verksamhet (försäkringsbolag, byggföretag och konsultverksamheter). Enligt vår bedömning kommer den utvecklingen att fortsätta. Sammantaget ser vi därför positivt på det framtida arbetsmarknadsläget, också med hänsyn tagen till att utbildningen förutom i Lund sedan en tid nu anordnas även vid Luleå tekniska universitet.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen små. Sett över

längre tid har arbetslösheten för brandingenjörer varit mycket låg också när konjunkturen varit svagare, och väsentligt lägre än den redan låga arbetslösheten bland ingenjörer totalt. Antalet brandingenjörer (och civilingenjörer i riskhantering) är litet, vilket gör alla försök till prognoser svåra. Vår bedömning grundar sig huvudsakligen på arbetsmarknadsläget och breddningen av yrket så som det utvecklats över längre tid.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. En snabb ökning av antalet examinerade brandingenjörer skulle självfallet få en relativt stor påverkan på utbudet av arbetskraft eftersom yrkeskåren är förhållandevis liten. En viss ökning sker nu också i och med att även Luleå tekniska universitet anordnar utbildningen. Med tanke på att efterfrågan under lång tid varit mycket stark, bedömer vi dock att utsikterna till arbete kommer att vara fortsatt goda, med en arbetsmarknad i balans eller möjligen med viss dragning mot brist.

Mer information: Sveriges Ingenjörer, www.sverigesingenjorer.se

Civilekonom/ekonom

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Arbetsmarknaden i dag bedöms i stort vara i balans. Även på fem års sikt bedöms arbetsmarknaden fortsatt vara i balans, vilket innebär att det kommer att finnas ungefär lika många arbeten som utbildade. Åren 2012-2015 väntas en tillfällig ökning av antalet utexaminerade civilekonomer/ekonomier. Därefter beräknas antalet nyexaminerade civilekonomer/ekonomier sjunka till följd av minskade ungdomskullar.

Efterfrågan på ekonomer är stark och jobbtillväxten inom branscher där civilekonomer jobbar är stor. Att efterfrågan på ekonomer är stark bekräftar av att så stor andel som 92 procent av dem som tog sin ekonomexamen år 2007 hade jobb inom 6 månader efter avslutade studier. Över en tioårsperiod har andelen som fått jobb inom en 6 månaders period efter avslutade studier, varierat mellan 82-94 procent (se Civilekonomernas årliga rapport: Civil-

ekonomerna 3 år efter examen). Att arbetsmarknaden kännetecknas av snabb etablering på arbetsmarknaden efter erhållen ekonomexamen bekräftas av Högskoleverkets årliga rapport Etablering på arbetsmarknaden.

Eftersom civilekonomerna/ekonomerna arbetar inom alla sektorer på arbetsmarknaden och inom alla branscher, ser efterfrågan på ekonomer olika ut för olika yrkesgrupper. Finansbranschen är exempelvis mer konjunkturskänslig vilket innebär fler jobb tillfällen i högkonjunktur än i lågkonjunktur. Arbetsmarknaden för redovisare och revisorer, som är vanliga yrken bland ekonomer, är däremot stabil med en stark efterfrågan både i hög- och lågkonjunktur. Nyexaminerade med inriktning just mot redovisning (controllern, redovisningsekonomerna och revisorer) bedöms ha de bästa utsikterna och det kommer också att finnas stor efterfrågan på controllern, IT-ekonomerna och chefer.

Omkring 80 procent av civilekonomerna arbetar inom den privata sektorn. Det är också den sektor som växer starkast. Den privata tjänstenäringen växer starkt och erbjuder civilekonomerna goda möjligheter till jobb. Till tjänstenäringen tillhör branscher såsom IT, företagstjänster, handel och bank samt Telecom som bl.a. anställer Key Account Managers och systemutvecklare. Inom offentlig sektor väntas stora pensionsavgångar de kommande åren, vilket öppnar upp för fler jobb tillfällen för civilekonomerna/ekonomerna.

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Efterfrågan på ekonomer har varit stark både i hög- och lågkonjunktur och jobbtillväxten är stor inom branscher där många ekonomer jobbar, exempelvis inom företagstjänster och revision.

Civilekonomerna har historiskt sett varit och är fortfarande en stor och relativt ung yrkesgrupp. Antalet utexaminerade civilekonomerna/ekonomerna väntas minska efter år 2015 till följd av minskade ungdomskullar. Trots att civilekonomerna är en stor yrkesgrupp och att omkring 6 000 årligen utexamineras, har arbetsmarknaden för civilekonomerna kännetecknats av en relativt låg arbetslöshet både i låg- och högkonjunktur. Mellan åren 1990-2011 har arbetslösheten bland civilekonomerna varierat mellan 1 och 4,7 procent. År 2011 var arbetslösheten 1,5 procent.

Historiskt sett har stor efterfrågan funnits bland ekonomyrkena revisorer, redovisningsekonomerna, controllern och organisationsutvecklare. Många ekonomer är chefer. Historiskt sett har cirka 20 procent av de utexaminerade civilekonomerna en chefstjänst redan tre år efter erhållen examen. Yrken där konkurrensen historiskt sett varit större är bland marknadsförare, ekonomiassistenter, och ekonomihandläggare. Den samlade bedömningen av arbetsmarknadsläget för ekonomer mot denna bakgrund är en arbetsmarknad i balans.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Femårsprognosen är en bedömning av den långsiktiga trenden för civilekonomer/ekonomer. Prognosen förutsätter att inga idag okända större förändringar sker utbildningspolitiskt. Vidare att det inte blir några större avvikelser från den bedömda volymen nya ekonomstuderenter och det beräknade antalet utexaminerade civilekonomer. Ytterligare en förutsättning för att det nuvarande balansläget på fem års sikt inte ska övergå i ett överskott är att högskoleutbildade ekonomer kommer att ersätta många av de gymnasieekonomerna som under perioden bedöms gå i pension.

Mer information: Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student
 Civilekonomerna, www.civilekonomerna.se
 Jusek, www.jusek.se/student

Civilingenjör

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Arbetsmarknaden för civilingenjörer, liksom för ingenjörer generellt, förbättrades successivt från 2005 fram till hösten 2008, då arbetslösheten för medlemmar i Sveriges Ingenjörer nådde sin lägsta nivå under decenniet. Under 2009 ökade arbetslösheten till följd av oron på finans- och arbetsmarknaden, men stannade ändå av på en måttlig nivå. Våren 2010 vände arbetslösheten ned på nytt, samtidigt som antalet jobb ökade successivt. Utvecklingen har fortsatt fram till hösten 2011, och arbetslösheten har åter sjunkit till mycket låga nivåer.

Aktuella bedömningar av arbetslösheten bland nyexaminerade är svårare att göra. Under de senaste åren har dock tillgången på nyexaminerade som regel varit god eller i balans, samtidigt som efterfrågan på yrkeserfarna ingenjörer har varit hög.

Rekryteringsbehoven av ingenjörer totalt förväntas öka under de kommande åren både till följd av strukturförändringar och stora åldersavgångar bland i första hand gymnasieingenjörer. För civilingenjörer pekade den

senaste långtidsprognosen från SCB (2008) på ett visst överskott på fem års sikt, med variationer inom inriktningarna. Detta överskott bedömdes dock komma att uppvägas av en stor förväntad brist på högskoleingenjörer. Hittills har detta fått stöd av det faktum att arbetsmarknaden under en följd av år varit god för både civil- och högskoleingenjörer. De senaste åren har antalet nybörjare på både civil- och högskoleingenjörsutbildningarna åter ökat, vilket – allt annat lika – skulle riskera att ytterligare öka det beräknade överskottet på civilingenjörer. Fortfarande kommer dock väsentligt färre högskoleingenjörer än civilingenjörer att examineras, varför vi bedömer att risken för ett överskott totalt sett av högskoleutbildade ingenjörer ändå är begränsad. En kvardröjande fråga är dock om arbetsinnehållet alltid kommer att motsvara utbildningens nivå i de fall där civilingenjörerna i praktiken snarare tillgodoser delar av behovet av högskoleingenjörer.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Sett över längre tid följer arbetslösheten för civilingenjörer ett mönster snarlikt det för arbetsmarknaden i stort. Till bilden hör dock att arbetslöshetsnivåerna för ingenjörer genomgående varit avsevärt lägre än för arbetskraften totalt, oavsett konjunkturläge. Sedan mitten av 90-talet har arbetslösheten för medlemmar i Sveriges Ingenjörer som regel också legat lägre än för akademikerförbunden inom Saco totalt.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror främst på det framtida konjunkturläget. En annan osäkerhetsfaktor följer av att civilingenjörsutbildningarna spänner över en mängd olika teknikområden och branscher med skilda förutsättningar. Läget totalt eller för enskilda inriktningar påverkas även av hur antalet nybörjare utvecklas de kommande åren, liksom av i vilken mån behoven av teknisk kompetens på olika nivåer kan tillgodoses av personer med annan utbildning. Andra teknik-, data- och naturvetenskapliga högskoleutbildningar bidrar med ett betydande tillskott till arbetsmarknaden för ingenjörer och tekniker. Utöver de examinerade lämnar också ett stort antal ingenjörstudenter högskolan utan fullföljd utbildning, och tillgodoser därigenom en mer svårbestämd andel av behoven, sett till både antal och kompetens.

Dietist

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Behovet av dietister ökar inom primärvården och den allmänna medvetenheten ökar allt mer om sambandet mellan kost och hälsa. Intresset för kompetensen är stort i samhället och många vill utbilda sig till dietist.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen små. De flesta dietister arbetar inom landstingen och påverkas lite av konjunkturen.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 2 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. En osäkerhetsfaktor är i vilken utsträckning kommunerna kommer att prioritera satsningar på dietister. Prognosen underlättas av att det krävs legitimation för att arbeta som dietist och därmed kan inga andra kompetenser komma i fråga för de tjänster som finns.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Dietisternas Riksförbund, www.drf.nu

Fysiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Fysiker är en liten exklusiv grupp på svensk arbetsmarknad. Arbetslösheten är låg och de få individer som utexamineras får nästan undantagslöst kvalificerade arbeten. Det kan emellertid vara svårt att komma in på arbetsmarknaden för fysiker som inte har en plan för hur de ska tillämpa sin kompetens i arbetslivet. Det är däremot svårt att uttala sig generellt om läget för nyutexaminerade kontra erfarna, eftersom inställning och kompetens ofta är mer

avgörande för framtidsutsikterna. I princip kan man säga att det som gäller för civilingenjörer på arbetsmarknaden också gäller för fysiker, så läs gärna även denna text. För fysiker kan tekniska genombrott också få stor betydelse för kompetensbehovet. När det gäller material, datalagringskapacitet, möjligheten att kommunicera trådlöst och inom energiområdet kommer sannolikt en stark utveckling synas de närmaste åren.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Det framför allt när lågkonjunkturen biter sig fast som vi kan märka av en mer påtaglig effekt på arbetslösheten. Naturvetare verkar, i likhet med många andra akademiker, inte vara den grupp som sägs upp först i en lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 4 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten är stor eftersom fysiker finns inom flera branscher och kan specialisera sig inom så många olika områden. Det är också svårt att säga i vilken utsträckning efterfrågan kommer att mötas upp av andra grupper, samt om vi kan förvänta oss genombrott som ökar kompetensbehovet. En annan osäkerhet har att göra med möjligheterna för forsknings- och utvecklingsintensiva företag att etablera sig och bedriva verksamhet i Sverige.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Geovetare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Arbetsmarknaden för geovetare har förbättrats de senare åren och mycket tyder på att denna utveckling kommer att fortsätta. Det beror dels på att klimat- och miljöproblem är i fokus, dels på en ökad efterfrågan på mineral, metaller samt andra naturtillgångar. Faktorer som spelar in är till exempel att berg- och markvärme blivit konkurrenskraftiga alternativ i och med klimatomställningen och ökade energipriser. Kompetens när det gäller att bedöma risken för skred, översvämningar och spridningen av föroreningar har

också blivit mer central när klimatet förändras. När det gäller prospekteringsgeologer är det sedan flera år svårt att få tag på arbetskraft, vilket har att göra med att priserna på råvaror gått upp och det blivit lönsamt med utvinning även när fyndigheterna är begränsade. Naturvetare som inte har en plan för hur de ska tillämpa sin kompetens i arbetslivet har det generellt sätt svårt att komma in på arbetsmarknaden. Det är däremot svårt att uttala sig generellt om läget för nyutexaminerade kontra erfarna, eftersom kompetensen ofta är mer avgörande.

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Såväl bygg- och anläggningsbranschen som gruvnäringen är konjunkturkänslig. Detta avspeglas i efterfrågan på geovetare. Samtidigt är det framför allt när lågkonjunkturen blir bestående och global som en mer påtaglig effekt på arbetslösheten kan märkas. Naturvetare verkar, i likhet med många andra akademiker, inte vara den grupp som sägs upp först i en lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har framför allt att göra med utvecklingen av den globala ekonomin. Det är också svårt att säga i vilken utsträckning efterfrågan kommer att mötas upp av andra grupper. Till detta kommer en politisk osäkerhet kring vilka satsningar på exempelvis infrastruktur, miljövänlig energi etc. som kommer att göras.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Högskoleingenjör

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Arbetsmarknaden för högskoleingenjörer, liksom för ingenjörer generellt, förbättrades successivt från 2005 fram till hösten 2008, då arbetslösheten för medlemmar i Sveriges Ingenjörer nådde sin lägsta nivå under decenniet. Under 2009 ökade arbetslösheten till följd av oron på finans- och arbetsmarknaden, men stannade ändå av på en måttlig nivå. Våren 2010 vände arbetslös-

heten ned på nytt, samtidigt som antalet jobb ökade successivt. Utvecklingen har fortsatt fram till hösten 2011, och arbetslösheten har åter sjunkit till mycket låga nivåer.

Aktuella bedömningar av arbetslösheten bland nyexaminerade är svårare att göra. Under de senaste åren har dock tillgången på nyexaminerade som regel varit god eller i balans, samtidigt som efterfrågan på yrkeserfarna ingenjörer har varit hög.

Rekryteringsbehoven av ingenjörer totalt förväntas öka under de kommande åren både till följd av strukturförändringar och stora åldersavgångar bland i första hand gymnasieingenjörer. Särskilt vad gäller högskoleingenjörer ser tillgången inte ut att kunna motsvara den framtida efterfrågan, också med hänsyn tagen till att antalet nybörjare åter ökat de senaste åren. Ett återinförande av ett fjärde tekniskt år på gymnasiet kan ge ett ytterligare tillskott, liksom teknikutbildningar inom Yrkeshögskolans ram. Delar av behovet förväntas även täckas upp av ett visst överskott av civilingenjörer. På fem års sikt bedöms därför råda balans vad gäller den kompetens som högskoleingenjörerna representerar, med variationer inom inriktningarna.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Sett över längre tid följer arbetslösheten för högskoleingenjörer ett mönster snarlikt det för arbetsmarknaden i stort. Till bilden hör dock att arbetslöshetsnivåerna för ingenjörer genomgående varit avsevärt lägre än för arbetskraften totalt, oavsett konjunkturläge. Sedan mitten av 90-talet har arbetslösheten för medlemmar i Sveriges Ingenjörer som regel också legat lägre än för akademikerförbunden inom Saco totalt.

Prognosen osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror främst på det framtida konjunkturläget. En annan osäkerhetsfaktor följer av att högskoleingenjörsutbildningarna spänner över en mängd olika teknikområden och branscher med skilda förutsättningar. Läget totalt eller för enskilda inriktningar påverkas även av hur antalet nybörjare utvecklas de kommande åren, liksom av i vilken mån behoven av teknisk kompetens på olika nivåer kan tillgodoses av personer med annan utbildning. Andra teknik-, data- och naturvetenskapliga högskoleutbildningar bidrar med ett betydande tillskott till arbetsmarknaden för ingenjörer och tekniker. Utöver de examinerade lämnar också ett stort antal ingenjörstudenter högskolan utan fullföljd utbildning, och tillgodoser därigenom en mer svårbestämd andel av behoven, sett till både antal och kompetens.

Jurist

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Antalet juristutbildade har ökat de senaste åren och väntas fortsätta öka. Trots detta råder idag brist på arbetsmarknaden för såväl erfarna som nyexaminerade jurister. Nyexaminerade jurister etablerar sig snabbt på arbetsmarknaden. Tre av tio jurister som tog sin examen under läsåret 2009/2010 fick sitt första kvalificerade arbete redan innan de hade avslutat studierna. Arbetslösheten för jurister är låg. På fem års sikt bedöms yrkeserfarna juristers arbetsmarknad präglas av brist medan de nyexaminerades arbetsmarknad ser mer balanserad ut. Många yrkeserfarna väntas gå i pension de kommande åren. Efterfrågan på jurister tros således öka, samtidigt som tillgången på framför allt nyexaminerade jurister väntas vara god.

Skillnaderna i efterfrågan på jurister i hög- respektive lågkonjunktur är små. Juristers arbetsmarknad är bred och relativt okänslig för konjunktursvängningar. Majoriteten jurister arbetar inom områden med stabil efterfrågan på arbetskraft, som exempelvis rättsväsendet, övrig offentlig förvaltning samt på advokatbyråer och juristbyråer.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 2 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen förutsätter att pensionsavgångarna blir som förväntat samt att arbetsmarknaden för jurister fortsätter att växa på det sätt som den gjort det senaste decenniet. För nyexaminerade jurister, som även framöver kommer vara en stor grupp, är detta en extra viktig faktor att ta hänsyn till.

Mer information: Jusek, www.jusek.se/student

Jägmästare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Högre miljökrav och klimatomställning ökar behovet av skogsakademiker. Certifieringar, standarder och frivilliga överenskommelser har blivit allt viktigare verktyg för att minska produktionens miljöpåverkan. De är flexibla instrument än lagstiftning, men kräver en större arbetsinsats när det gäller exempelvis dokumentation och uppföljning. I ökad utsträckning behövs också personer som kan hantera konflikter och förhandla. Forskning och utveckling blir också allt viktigare för skogsbranschen, som i allt större utsträckning efterfrågar naturvetare med kunskaper i kemi, genetik och molekylärbiologi. En utveckling som drivs av att skogsråvaran har potential att bli ett uthålligt alternativ till framför allt oljebaserade material och bränslen.

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har främst att göra med konjunkturen, men även det faktum att skogen regleras i allt större utsträckning av internationella och regionala regelverk och överenskommelser kan komma att få stor betydelse för kompetensbehovet framöver. Det finns också en osäkerhet kring hur svensk skogsindustri kommer att hävda sig i den internationella konkurrensen.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Lantmästare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Kompetensen behövs för att lösa många av de utmaningar samhället står inför. Behovet av en hållbar livsmedelsproduktion, bioenergi, ett bra djurskydd, biologisk mångfald, en levande landsbygd och öppna landskap är bara några exempel. En del pensionsavgångar kan förväntas liksom ett tillräckligt stort tillskott av nyexaminerade.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Vissa satsningar kommer troligen att utebli under lågkonjunktur, men effekten brukar inte vara dramatisk.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror framför allt på att vi inte vet hur svensk jordbruks- och livsmedelsproduktion kommer att klara den internationella konkurrensen. Tekniska genombrott, samt nya krav när det gäller miljö och kvalitet kan också komma att få stor betydelse för utfallet.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Logoped

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Antalet utbildningsplatser har ökat de senaste åren vilket antas leda till att den brist som idag råder för erfarna kommer leda till ett mer balanserat läge. Nyexaminerade har något svårare att få anställning, framförallt på utbildningsorterna.

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Logoped har länge varit ett bristyrke med större efterfrågan än antalet utbildade, såväl i låg- som högkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror på hur det ökade antalet examinerade kommer tas emot och om logopeder fortsätter att i större utsträckning söka sig utanför den offentliga sektorn. Det skulle kunna leda till en bredare arbetsmarknad för logopeder.

Mer information: DIK och Svenska logopedförbundet, www.dik.se

Lots

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Många av landets cirka 215 lotsar kommer att gå i pension de närmaste åren och i och med att lotsar rekryteras bland aktiva sjöbefäl räknar vi med att det ska råda en fortsatt balans mellan pensionsavgångar och nyrekryteringar.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen små. Sjöfarten är konjunkturkänslig, men det kommer alltid att behövas lotsar längs Sveriges kust. Detta oavsett politiska/ekonomiska beslut.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 2 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Om man tittar långt tillbaka har lotsyrket haft mycket små svängningar under årens lopp. Så länge vi importerar/exporterar varor kommer en lots att behövas ombord. Därför är vi ganska säkra på att antalet lotsar kommer att vara någorlunda konstant under den närmaste perioden.

Mer information: SRAT, www.srat.se
Lotsförbundet, www.lotsforbundet.se

Läkare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Idag får man vänta i genomsnitt 7 månader på att få påbörja sin AT-tjänstgöring, vilket trots en brist på läkare gör att arbetsmarknaden för nyexaminerade får sägas vara i relativt god balans. Tillgången på AT-tjänster är bättre utanför storstäderna.

Efterfrågan på läkare i Sverige har varit hög under en lång tid. Skillnader mellan hög- och lågkonjunktur är normalt sett små. Inte ens under nittiotalskrisens stora nedskärningar uppstod något nämnvärt överskott av läkare.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 2 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Större systemreformer inom hälso- och sjukvården skulle kunna innebära ett förbättrat utnyttjande av läkararbetstiden och därmed leda till dämpad efterfrågan på läkare.

Mer information: Sveriges läkarförbund, www.lakarforbundet.se

Lärare i grundskolans senare år, Lärare i grundskolans tidiga år och Gymnasielärare allmänna ämnen

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Att göra långsiktiga prognoser över det framtida behovet av lärare inom olika stadier är tämligen svårt. I och med att efterfrågan och utbudet av olika lärarkategorier skiljer sig så mycket åt är det i praktiken omöjligt att lämna en

sammanfattande prognos för lärare i grundskolan respektive för gymnasielärare i allmänna ämnen. Detta måste man ha i åtanke när man tolkar prognosen ovan.

Arbetsmarknaden för lärare styrs bland annat av den demografiska utvecklingen, utbudet av lärare samt politiska beslut kring utformningen av skola och vuxenutbildning, där den nya skollagen nu ställer högre krav på rätt utbildade lärare. Från den 1 juli 2012 ställs krav på lärarlegitimation för tillsvidareanställning. Av legitimationen framgår det vilken eller vilka skolformer, årskurser eller motsvarande, ämnen eller ämnesområden som läraren är behörig att undervisa i.

Sammantaget betyder det att arbetsmarknaden för lärare styrs mer av elevkullarnas struktur och tillgången på behöriga lärare än av det aktuella konjunkturläget. Om man tittar på de senaste 30 åren så kan man i alla fall konstatera att personer med lärarutbildning sällan går arbetslösa, oavsett konjunktur.

Grundskolan har fått känna av ett svikande elevunderlag, men samtidigt är barnkullarna i förskolan/förskoleklass relativt stora. Detta kommer att innebära en positiv påverkan på lärarbehovet i grundskolan redan under denna prognosperiod. När det gäller gymnasieskolan talar demografien för sjunkande elevantal under prognosperioden. Å andra sidan kommer en stor andel av de yrkesverksamma lärarna att lämna yrket framöver till följd av pensionsavgångar. Detta talar för ett ökat behov av behöriga lärare, i synnerhet i gymnasieskolan.

Inom både grundskolan och gymnasieskolan finns det idag såväl ämnen där det råder överskott på lärare som ämnen där det råder stor brist. Den nya skollagens krav på rätt utbildade lärare kommer att ha en stark inverkan på efterfrågan på ämneslärare på sikt. I detta sammanhang är det viktigt att påpeka att eventuella framtida under- eller överskott av vissa lärargrupper även styrs av lärarutbildningarnas dimensionering och söktryck. Här ser vi idag stora skillnader i både söktryck till olika läroinriktningar och antal utbildningsplatser. Ytterligare information om söktryck och utbildningsplatser finns på Högskoleverkets hemsida, www.hsv.se.

Eftersom det är omöjligt att lämna en sammanfattande prognos uppskattas osäkerheten till 5 för nyexaminerade och 5 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Miljö- och Hälsoskyddsinspektör

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Efterfrågan på miljövetenskaplig kompetens har ökat, liksom möjligheten att specialisera sig inom olika områden. Miljöfrågorna har blivit strategiskt viktiga för allt fler verksamheter och allt fler bedriver ett systematiskt miljöarbete. En annan faktor som ökat behovet av miljöutbildade med en djup och bred kompetens på området är att miljöproblemen blivit mer abstrakta och svårare att kommunicera. Samtidigt är intresset för utbildningarna och antalet utbildningsplatser stort, så vi kan förvänta oss att behovet av kvalificerad personal kommer att kunna täckas.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Vissa satsningar kommer troligen att utebli under lågkonjunktur, men effekten brukar inte vara dramatisk.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten gäller vilka satsningar som kommer att bli nödvändiga inom området framöver, huruvida det kommer nya myndighetskrav eller i vilken utsträckning naturvetare med miljökompetens kan ersättas av andra grupper.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Naturvetare inom lantbruk

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Kompetensen behövs för att lösa många av de utmaningar samhället står inför. Behovet av en hållbar livsmedelsproduktion, bioenergi, ett bra djurskydd, biologisk mångfald, en levande landsbygd och öppna landskap är bara några exempel. En del pensionsavgångar kan förväntas liksom ett tillräckligt stort tillskott av nyexaminerade.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Vissa satsningar kommer troligen att utebli under lågkonjunktur, men effekten brukar inte vara dramatisk.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror framför allt på att vi inte vet hur svensk jordbruks- och livsmedelsproduktion kommer att klara den internationella konkurrensen. Tekniska genombrott, samt nya krav när det gäller miljö och kvalitet kan också komma att få stor betydelse för utfallet.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Naturvetare inom life science

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Överskott
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Det har blivit svårare att få ett arbete inom life science på grund av en omfattande global konkurrens bland framför allt stora läkemedelsföretag. Denna utveckling har tvingat fram en tydligare fokusering mot mer lovande forsknings- och utvecklingsområden. Detta för med sig en ökad efterfrågan av naturvetare med vissa inriktningar och en minskad efterfrågan inom andra områden. Kartläggningen av människans DNA och proteiner kommer emellertid erbjuda helt nya möjligheter att förebygga, diagnosticera och behandla sjukdomar. Utvecklingen går mot individbaserade behandlingar och en sådan utveckling kommer sannolikt att öka efterfrågan på kompetens. Bioinformatiker, det vill säga en person med kompetens inom både matematik/data och biologi är en grupp som sannolikt går en ljus framtid till mötes. Det behövs också biomedicinare som kan se till att forskningen snabbare når ut i vården och på ett effektivt sätt kan fånga upp områden där det behövs mer kunskap. Vi ser också en ökad efterfrågan på naturvetare med kompetens inom marknadsanalys och marknadsföring. Samtidigt kan vi förvänta oss ett lågt inflöde av nytexaminerade på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Neds kärningar förekommer mer frekvent under en lågkonjunktur, men de flesta som förlorar sina jobb kommer tillbaka i anställning relativt snabbt.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror på att det är svårt att säga exakt vilka kompetensområden som kommer att efterfrågas. I forskningsdrivna verksamheter är det alltid mycket svårt att förutsäga exakt vilka genombrott som är att vänta och när de i så fall kommer att inträffa. Det finns också en politisk osäkerhet, som beror på att vi inte vet vilka satsningar Sverige och andra länder kommer att göra för att locka till sig de globala företagens forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Naturvetare inom miljö

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Efterfrågan på miljövetenskaplig kompetens har ökat, liksom möjligheten att specialisera sig inom olika områden. Miljöfrågorna har blivit strategiskt viktiga för allt fler verksamheter och allt fler bedriver ett systematiskt miljöarbete. En annan faktor som ökat behovet av miljöutbildade med en djup och bred kompetens på området är att miljöproblemen blivit mer abstrakta och svårare att kommunicera. Samtidigt är intresset för utbildningarna och antalet utbildningsplatser stort, så vi kan förvänta oss att behovet av kvalificerad personal kommer att kunna täckas.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Vissa satsningar kommer troligen att utebli under lågkonjunktur, men effekten brukar inte vara dramatisk.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten gäller vilka satsningar som kommer att bli nödvändiga inom området framöver, huruvida det kommer nya myndighetskrav eller i vilken utsträckning naturvetare med miljökompetens kan ersättas av andra grupper.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Naturvetare inom skog

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Högre miljökrav och klimatomställning ökar behovet av skogsakademiker. Certifieringar, standarder och frivilliga överenskommelser har blivit allt viktigare verktyg för att minska produktionens miljöpåverkan. De är flexibla instrument än lagstiftning, men kräver en större arbetsinsats när det gäller exempelvis dokumentation och uppföljning. I ökad utsträckning behövs också personer som kan hantera konflikter och förhandla. Forskning och utveckling blir också allt viktigare för skogsbranschen, som i allt större utsträckning efterfrågar naturvetare med kunskaper i kemi, genetik och molekylärbiologi. En utveckling som drivs av att skogsråvaran har potential att bli ett uthålligt alternativ till framför allt oljebaserade material och bränslen.

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har främst att göra med konjunkturen, men även det faktum att skogen regleras i allt större utsträckning av internationella och regionala regelverk och överenskommelser kan komma att få stor betydelse för kompetensbehovet framöver. Det finns också en osäkerhet kring hur svensk skogsindustri kommer att hävda sig i den internationella konkurrensen.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Officer

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Försvarmakten genomgår just nu en stor omställning till följd av avskaffandet av värnplikten och införandet av anställd personal. Det finns idag två kategorier av yrkesofficerare: Officerare och specialistofficerare. Officerarkategorin är generellt sett mer breddutbildad med målet att arbeta i staber. Specialistofficeraren arbetar närmare soldaterna och ska nå högre grad av specialisering inom sin del av den militära professionen.

Utbildningsplatserna beställs av Försvarmakten utifrån förväntat behov i organisationen vilket innebär att en antagning och en avklarad utbildning i princip garanterar anställning.

Dock är det Officersförbundets uppfattning att försvarsbudgeten i nuläget inte är i balans varför Försvarmakten kan riskera att behöva minska nyrekryteringen med kort varsel och ställa in planerade anställningar. Liknande har tvingats fram av tidigare försvarsbeslut.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 1 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information: Officersförbundet, www.officersforbundet.se

Personalvetare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Arbetsmarknaden för nyexaminerade och yrkeserfarna personalvetare präglas idag av balans. På fem års sikt råder balans för både nyexaminerade och

yrkeserfarna. Situationen för personalvetare har förbättrats något de senaste åren, men arbetsmarknaden för nyexaminerade personalvetare är fortfarande relativt svår. Det kan dröja tills man får sin första tillsvidareanställning på ett kvalificerat jobb. På fem års sikt ökar troligen rekryteringsbehovet, då många erfarna inom HR-området väntas gå i pension. Samtidigt väntas tillgången på såväl erfarna som nyexaminerade personalvetare vara fortsatt god, därför förväntas arbetsmarknaden för bägge grupperna kännetecknas av balans, med möjlig brist, främst på erfarna personalvetare.

Personalvetares arbetsmarknad är relativt konjunkturkänslig, då många arbetar inom till exempel personalrekrytering, som konsulter eller egenföretagare och det är stora skillnader i arbetslöshet mellan låg- och högkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 4 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen förutsätter en relativt stabil konjunktur. Vidare förutsätter prognosen att pensionsavgångarna blir som förväntat. För nyexaminerade personalvetare, som även framöver kommer vara en stor grupp är detta en extra viktig faktor att ta hänsyn till.

Mer information: Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student
Jusek, www.jusek.se/student

Sjukhusfysiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Efterfrågan på sjukhusfysiker ökar och det blir också allt vanligare att kompetensen efterfrågas utanför sjukvården. Framför allt är det producenter av medicinsk-teknisk utrustning och strålskyddsmyndigheter som utöver landstingen behöver kompetensen. Samtidigt tyder det mesta på att det idag utbildas tillräckligt många för att både ersätta pensionsavgångar och möta upp en ökad efterfrågan.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen små eftersom de flesta sjukhusfysiker arbetar inom landstingen.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade och 1 för erfarna

på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen underlättas av att det krävs legitimation för att arbeta som sjukhusfysiker och därmed kan inga andra kompetenser komma i fråga för de tjänster som finns.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Sjöbefäl

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Det är brist på sjöbefäl internationellt, men på grund av utflaggning av svenska fartyg, är arbetsmarknadsläget i Sverige balanserat. Idag fattas det ca 30 000-40 000 sjöbefäl över hela världen, vilket innebär att möjligheten att få jobb utomlands är goda. In- och utflaggningar av svenska fartyg är mycket beroende av hur den svenska sjöfartspolitikerna ser ut.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 1 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Även om prognosen är att det på fem års sikt kommer att råda balans för nyexaminerade, är det möjligt att behovet av sjöbefäl i Sverige kommer att öka. Detta skulle exempelvis kunna ske om svenska redare bestämmer sig för att flagga in fartyg till Sverige igen.

Mer information: Sjöbefälsföreningen, www.sjöbefälsföreningen.se

Skogsmästare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Högre miljökrav och klimatomställning ökar behovet av skogsakademiker. Certifieringar, standarder och frivilliga överenskommelser har blivit allt viktigare verktyg för att minska produktionens miljöpåverkan. De är flexibla instrument än lagstiftning, men kräver en större arbetsinsats när det gäller exempelvis dokumentation och uppföljning. I ökad utsträckning behövs också personer som kan hantera konflikter och förhandla. Forskning och utveckling blir också allt viktigare för skogsbranschen, som i allt större utsträckning efterfrågar naturvetare med kunskaper i kemi, genetik och molekylärbiologi. En utveckling som drivs av att skogsråvaran har potential att bli ett uthålligt alternativ till framför allt oljebaserade material och bränslen.

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har främst att göra med konjunkturen, men även det faktum att skogen regleras i allt större utsträckning av internationella och regionala regelverk och överenskommelser kan komma att få stor betydelse för kompetensbehovet framöver. Det finns också en osäkerhet kring hur svensk skogsindustri kommer att hävda sig i den internationella konkurrensen.

Mer information: Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Skolledare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Efterfrågan på skolledare varierar i viss utsträckning med elevkullarna. Under de kommande åren kommer antalet elever i gymnasieskolan att fortsätta minska medan en viss ökning sker i grundskolan. Skolledare har en akademisk utbildning i botten, ofta lärarexamen, och vidareutbildar sig när de fått sin första skolledarbefattning. Arbetsmarknaden för de som blivit skolledare och genomgått befattningsutbildningen nyligen och de som arbetat som skolledare en längre tid är likartad. Åldersstrukturen i skolledarkåren indikerar att pensionsavgångarna kommer att vara fortsatt stora de närmaste åren vilket gör att det kommer att finnas en efterfrågan på nya skolledare.

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. De flesta skolledare arbetar inom förskola, grundskola och gymnasieskola och omfattningen av dessa verksamheter berörs mer av födelsetal än av konjunktursvängningar. I lågkonjunktur byggs vanligtvis vuxenutbildningen ut vilket kan leda till ökad efterfrågan på skolledare.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 2 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Antalet skolledare är relativt stabilt över tid vilket gör prognosen säker. Utformningen av utbildningen som innebär att bara de som har tjänst som skolledare får gå den statliga utbildningen medverkar till stabiliteten. Viss osäkerhet ligger i födelsetalens utveckling och organisatoriska beslut i framförallt kommuner. Utvecklingen av antalet friskolor kan i viss grad påverka arbetsmarknaden.

Mer information: Sveriges Skolledarförbund, www.skolledarna.se

Socionom

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Även om möjligheterna att få jobb för socionomer varierar något över landet råder idag balans på arbetsmarknaden nationellt sett. En bristsituation väntas uppstå på grund av kommande pensionsavgångar och ökat rekryteringsbehov av socionomer inom äldreomsorgen på fem års sikt.

Arbetsmarknaden kännetecknas normalt av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur men är även beroende av politiska beslut. Konsekvenserna av den eventuellt kommande ekonomiska krisen 2011 skapar dock viss osäkerhet i prognosen.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Kommunernas ekonomi spelar på sikt stor roll. Vid en eventuell arbetsmarknadsnedgång finns risk att kommuner behöver spara. Detta skulle exempelvis kunna innebära att återbesättning av väntade pensionsavgångar senareläggs.

Mer information: Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student

Specialistofficer

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Brist
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Försvarmakten genomgår just nu en stor omställning till följd av avskaffandet av värnplikten och införandet av anställd personal. Det finns idag två kategorier av yrkesofficerare: Officerare och specialistofficerare. Officerskategorin är generellt sett mer breddutbildad med målet att arbeta i

staber. Specialistofficeren arbetar närmare soldaterna och ska nå högre grad av specialisering inom sin del av den militära professionen.

Utbildningsplatserna beställs av Försvarsmakten utifrån förväntat behov i organisationen vilket innebär att en antagning och en avklarad utbildning i princip garanterar anställning.

Dock är det Officersförbundets uppfattning att försvarsbudgeten i nuläget inte är i balans varför Försvarsmakten kan riskera att behöva minska nyrekryteringen med kort varsel och ställa in planerade anställningar. Liknande har tvingats fram av tidigare försvarsbeslut.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 1 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information: Officersförbundet, www.officersforbundet.se

Studie- och yrkesvägledare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Arbetsmarknaden för studie- och yrkesvägledare kännetecknas av balans, det innebär att utsikterna att få jobb är relativt goda. Hur arbetsmarknaden framöver kommer att se ut är svårt att säga. Studie- och yrkesvägledarna rekryteras i allt högre grad även till andra branscher (utanför skolan). Förändringar i utbildningsväsende och samhällsstruktur innebär att behovet av vägledning och information sannolikt ökar, samtidigt finns risken att kommuner prioriterar andra verksamheter när ekonomin är kärv. Vår samlade bedömning är att arbetsmarknaden idag är i balans och att den om fem år fortfarande kommer att vara i balans, men att det finns viss risk för att situationen övergår i brist.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Osäkerhetsfaktorer är den ekonomiska utvecklingen och kommande utbildningspolitiska reformer. Normalt sett är skillnader mellan hög- och lågkonjunktur små.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för er-

farna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information: Lärarnas Riksförbund, www.lr.se.

Systemvetare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - **Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans**
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Brist
-

Arbetsmarknaden för nyexaminerade och yrkeserfarna idag präglas av balans. Även på fem års sikt råder balans för de nyexaminerade, medan de yrkeserfarnas arbetsmarknad präglas av brist. Antalet systemvetare som examineras varje år är relativt liten, även om det under de senaste åren skett en liten ökning av nybörjare.

Systemvetarnas arbetsmarknad breddas successivt, utvecklingen inom IT går fort och kunskapen är en färskvara. Kompetensen är efterfrågad och nödvändig i alla sektorer, men gruppen är ung och pensionsavgångarna de närmaste åren kommer därmed inte vara stora. Genomsnittsåldern bland systemvetarna är låg, fler än hälften är mellan 30 och 39 år. Efterfrågan på nyexaminerade bedöms därför att möta tillgången på fem års sikt. Sammantaget väntas arbetsmarknaden därmed vara i balans, men med möjlig brist, främst bland erfarna systemvetare.

Typiskt för systemvetares arbetsmarknad är relativt stora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Som nyexaminerad systemvetare blir detta särskilt tydligt. De systemvetare som tar examen i högkonjunktur får oftast ett kvalificerat arbete snabbt, medan de som tar examen i lågkonjunktur kan möta en svår arbetsmarknad. Arbetslösheten bland systemvetarna generellt är låg, men bland de som tog examen läsåret 2009/2010 var 6 procent arbetslösa när de tillfrågades ett halvt till ett och ett halvt år efter examen. Samtidigt anger arbetsgivarna att det råder brist på viss kompetens.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 5 för nyexaminerade och 5 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen förutsätter att arbetsmarknaden för systemvetare är fortsatt stabil. Konjunktursvängningar och

den snabba utvecklingen inom IT gör dock rekryteringsbehovet svårbedömt på sikt. Vissa systemvetare konkurrerar också med andra grupper som har data och IT i sin utbildning som exempelvis ingenjörer.

Mer information: Jusek, www.jusek.se/student

Tandhygienist

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Leg. tandhygienist är en relativt ung yrkesgrupp vars främsta arbetsområde är hälsofrämjande och förebyggande insatser inom tandvården. Vår samlade bedömning är att arbetsmarknaden idag är i balans och att den om fem år troligen fortfarande kommer att vara i balans, men med viss risk för brist på grund av ökat behov från samhället och individens krav på hälsoinriktade och förebyggande tandvårdsinsatser samt pensionsavgångar.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är vanligen små. Yrket är inte konjunkturkänsligt men kan komma att påverkas främst på den privata marknaden utifrån efterfrågan och tillgång på tandvård. Arbetsmarknaden har historiskt sett varit god.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information: SRAT, www.srat.se

Sveriges Tandhygienistförening, STHF, www.tandhygienistforening.se

Veterinär

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Balans
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Brist
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Bristen på veterinärer har börjat minska och förväntas minska ytterligare inom en femårsperiod på grund av ett ökat intag av studenter och att många läser till veterinär utomlands. Dessutom finns ett ökat antal utländska veterinärer som kommer till Sverige och blir verksamma här.

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur och historiskt sett har arbetslösheten bland veterinärer varit låg. De relativt goda förutsättningarna för att bedriva veterinäryrket i småskalig verksamhet är troligen en bidragande orsak till den låga nivån och att det är små svängningar i arbetslöshet över tid.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information: Sveriges Veterinärförbund, www.svf.se

Yrkesområden med överskott på arbetskraft år 2016

Med överskott på arbetskraft menas att det om fem år antagligen kommer att finnas fler utbildade än det kommer att finnas jobb. Det kan därmed vara svårt att få jobb och än svårare att få en varaktig tjänst och relevanta arbetsuppgifter. Överskott innebär vanligen risk för arbetslöshet.

Beteendevetare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Överskott
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Överskott
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Överskott
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Beteendevetarna är en mångfasetterad utbildningsgrupp med många olika inriktningar. Arbetsmarknaden för nyexaminerade beteendevetare är relativt svår, inte minst för att man konkurrerar med flera andra akademikergrupper om jobben. Det kan dröja innan man får en tillsvidareanställning på ett kvalificerat jobb.

Dagens situation med överskott på nyexaminerade beteendevetare lär bestå om fem år, då många arbetar inom konjunktur känsliga yrken. Väntade pensionsavgångar då erfarna beteendevetare går i pension leder till att det på fem års sikt väntas råda balans mellan de erfarna beteendevetarna och arbetsmarknadens behov. Redan idag ser vi att yrkeserfarna beteendevetare har en bättre situation än de nyexaminerade.

Beteendevetarnas arbetsmarknad har historiskt präglats av konjunktur känslighet för flera av de stora beteendevetaryrkena. Typiskt för dessa yrken är relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 4 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen förutsätter en relativt stabil konjunktur samt att pensionsavgångarna sker som förväntat.

Mer information: Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student
Jusek, www.jusek.se/student

Hälsovetare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Överskott
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Överskott
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Överskott
 - Prognos för erfarna till år 2016: Överskott
-

På grund av det stora utbudet på utbildningar på universitet och högskolor finns det idag fler utbildade än det finns jobb. Följden är att det kan vara svårt att få jobb, en varaktig tjänst samt relevanta arbetsuppgifter. Arbetsgivares ökade kännedom om yrket har över tid genererat något fler arbetstillfällen. Detta är en trend som sannolikt kommer att fortsätta.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. För ca 15 till 20 år sedan när hälsovetare var en ny yrkesgrupp på arbetsmarknaden, kännetecknades arbetsmarknaden av relativt stora skillnader mellan låg- och högkonjunktur. Det fanns då färre tjänster, men också färre utbildade. Arbetsmarknaden har sedan dess utvecklats. Hälsovetare finns idag även på mer strategiska positioner inom både offentlig och privat sektor. På senare åren har tjänsterna utvecklats till att vara mindre känsliga för konjunkturen.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen bygger på en förväntan om en positiv utveckling inom ett par större branschområden, bland annat företagshälsovården.

Mer information: Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student

SRAT, www.srat

HälsoAkademikerna, www.halsoakademikerna.nu

Kommunikatör

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Överskott
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Överskott
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Överskott
 - Prognos för erfarna till år 2016: Överskott
-

Intresset för att arbeta inom kommunikation har länge varit stort. Både idag och på fem års sikt väntas det finnas ett överskott av kommunikatörer, detta gäller såväl nyexaminerade som yrkeserfarna. Det utbildas många inom området och nyexaminerade har svårt att få sitt första jobb. Konkurrenten är särskilt stor i storstäderna. Rekryteringsbehovet väntas öka något de kommande åren, men tillgången på nyexaminerade förväntas ändå att överstiga rekryteringsbehovet.

Kommunikatörer verkar inom såväl privat som offentlig sektor men merparten återfinns inom den privata sektorn. Kommunikation satsas på i högkonjunktur för att möta ökad konkurrens och dras in på i sämre tider vilket påverkar kommunikatörernas arbetsmarknad. Sammantaget bedöms kommunikatörers arbetsmarknad vara ganska konjunkturkänslig och det är medelstora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 4 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen förutsätter att inga idag okända större förändringar sker utbildningspolitiskt.

Mer information: DIK, www.dik.se

Jusek, www.jusek.se/student

Musei- och kulturyrken

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Överskott
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Överskott
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Överskott
 - Prognos för erfarna till år 2016: Överskott
-

Antalet utbildade har länge varit större än antalet arbetsillfällen och som nyexaminerad får man räkna med flera år av tillfälliga anställningar.

Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur är medelstora. Arbetsmarknaden kännetecknas av hård konkurrens om de fasta jobben i såväl låg- som högkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade och 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. En mängd yrken verkar inom sektorn och behoven inom vissa delar av sektorn är stora, inte minst med ambitionen att digitalisera kulturarvet för att bevara det för framtiden. Dock är möjligheten att tillgodose behoven genom att anställa begränsade, då resurser ofta saknas. Politiska beslut och satsningar kan påverka behovet något.

Mer information: DIK, www.dik.se

Optiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Överskott
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Överskott
-

Under det senaste året ändrades regler i patientsäkerhetslagen som direkt påverkar optikerns arbete. Kravet på recepttvång för köp av kontaktlinser har tagits bort, vilket minskar behovet av optikertjänster. Ökad konkurrens om försäljning av synhjälpmedel påverkar också arbetstillfällena.

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. De flesta optiker är idag verksamma i företag som säljer

glasögon och kontaktlinser. Optikerns arbete är grunden till försäljning av synhjälpmedel i det företag den jobbar. Under de senaste åren har försäljningen blivit betydligt mer utsatt för konkurrens av t ex internethandel. I lågkonjunktur söker konsumenterna varor till lägre priser än vad optikerföretagen kan erbjuda.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 4 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Naturligtvis är en prognos på fem år osäker, men helt klart är att optikerföretagen kommer att få konkurrens om försäljning även i framtiden. Ekonomin styr alltid optikerns möjlighet till arbete.

Mer information: SRAT, www.srat.se

Samhällsvetare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: Överskott
 - Prognos för nyexaminerade till år 2016: Överskott
 - Arbetsmarknaden för erfarna idag: Balans
 - Prognos för erfarna till år 2016: Balans
-

Samhällsvetares arbetsmarknad präglas generellt av hög konkurrens om de lediga jobben. Pensionsavgångarna bland samhällsvetarna kommer visserligen att vara stora, men samtidigt är andelen nybörjare på programmen också fortsatt stor. Rekryteringsbehovet av samhällsvetare förväntas dessutom minska gradvis fram till 2025.

Samhällsvetares arbetsmarknad måste bedömas som konjunkturkänslig. Ungefär hälften av samhällsvetarna arbetar visserligen i den offentliga sektorn, men även den är beroende av en stabil ekonomi. I privat sektor varierar arbetsmarknaden ännu mer beroende på det ekonomiska läget, då arbetsmarknaden för samhällsvetarna tenderar att påverkas tidigt i sämre tider. Sammantaget gör det att arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade och 4 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosens osäkerhet beror bland annat på osäkerheten kring hur konkurrensen från andra yrkesgrupper kom-

mer att se ut. Vidare är det svårt att bedöma om pensionsavgångarna blir lika stora som förväntade eller om personerna väljer att arbeta längre. Ytterligare en osäkerhetsfaktor är hur arbetsgivarna väljer att agera, om rekryteringsbehovet av erfarna samhällsvetare i offentlig sektor också kommer leda till ökad efterfrågan på nyexaminerade.

Mer information: Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student
Jusek, www.jusek.se/student

Sacos förbund

Ta gärna kontakt med respektive förbund för mer information om prognoserna och arbetsmarknaden inom varje yrkes- och utbildningsområde.

Akademikerförbundet SSR	www.akademssr.se	08-617 44 00
Civilekonomerna	www.civilekonomerna.se	08-556 912 00
DIK	www.dik.se	08-466 24 00
Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter	www.fsa.akademikerhuset.se	08-466 24 40
Jusek	www.jusek.se	08-665 29 00
Kyrkans Akademikerförbund	www.kyrka.se	08-441 85 60
Leg. Sjukgymnasters Riksförbund	www.sjukgymnastforbundet.se	08-567 061 00
Lärarnas Riksförbund	www.lr.se	08-613 27 00
Naturvetarna	www.naturvetarna.se	08-466 24 80
Officersförbundet	www.officersforbundet.se	08-440 83 30
Reservofficerarna	www.reservofficerarna.se	08-440 58 00
Saco-förbundet Trafik och Järnväg	www.tj.nu	08-14 29 65
Sjöbefälsföreningen	www.sjobefalsforeningen.se	08-598 990 00
SRAT	www.srat.se	08-442 44 60
Sveriges Arkitekter	www.arkitekt.se	08-505 577 00
Sveriges Farmaceutförbund	www.farmaceutforbundet.se	08-507 999 00
Sveriges Ingenjörer	www.sverigesingenjorer.se	08-613 80 00
Sveriges läkarförbund	www.lakarforbundet.se	08-790 33 00
Sveriges Psykologförbund	www.psykologforbundet.se	08-567 064 00
Sveriges Skolledarförbund	www.skolledarna.se	08-567 062 00
Sveriges Tandläkarförbund	www.tandlakarforbundet.se	08-666 15 00
Sveriges universitetslärarförbund	www.sulf.se	08-505 836 00
Sveriges Veterinärförbund	www.svf.se	08-545 558 20

Saco ger också varje år ut utbildnings- och karriärguiden *Välja yrke*, med beskrivningar av yrken och utbildningar. På www.saco.se/valjayrke kan du läsa *Välja yrke* online, eller beställa boken till en kostnad av 50 kr plus porto. Du som går på gymnasiet har förmodligen redan boken *Välja yrke* på din skola. Fråga din studie- och yrkesvägledare.

Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, är den samlande organisationen för Sveriges akademiker. Vi är en partipolitiskt obunden facklig centralorganisation. Sacos 23 självständiga förbund företräder yrkes- och examensgrupper från hela arbetsmarknaden, inklusive egenföretagare. Något som förenar våra medlemsförbund är akademisk utbildning, kunskap, kompetens och yrkesstolthet. Totalt är över 620 000 akademiker medlemmar. Som företrädare för Sveriges akademiker är det självklart för Saco att ständigt påverka kunskapsnivån i Sverige. Utbildning och forskning som ger kunskap är en investering för såväl samhället som individen och är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt och utveckling av ett samhälle.

Saco, Box 2206, 10315 Stockholm
tel vx: 08-6134800, www.saco.se